

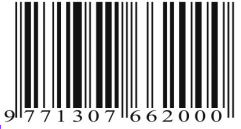
M^m

BİLANÇO

TÜRMOB AYLIK YAYIN ORGANI • SAYI : 154 • AĞUSTOS 2009 5 5.00 TL • ISSN:1307-6620

- *Net hata ve noksan ekonominin kurtarıcısı oldu*
- *Vergi gelirleri azaldı, giderler arttı*
- *Reel sektörün borcu 152 milyar dolar*
- *Ekonomi yüzde 5,5 daralacak*

ISSN 1307-6620

Ekonomik Rapor

Yayın Kurulu

Nail SANLI

Ali E. DOĞANOĞLU

Ahmet FETTAHOĞLU

Yıldız ÖZTÜRK

TÜRMOB

Basın Yayın Dağıtım İşletmesi

tarafından yayınlanmaktadır

Yayın Türü : Yaygın süreli

Yönetim Yeri

Gençlik Caddesi No:107

06570 Anıttepe - ANKARA

Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)

Fax: (0.312) 232 50 73

http: www.turmob.org.tr

e-mail:alid@turmob.org.tr

Baskı

Gurup Matbaacılık A.Ş.

İstanbul Yolu Trafo Karşısı

Varlık/ANKARA

Tel: (0.312) 384 73 44

Basım Tarihi : 07 Ağustos 2009

Basım Yeri : Ankara

ISSN : 1307-6620

Dergide yayınlanan yazıların yayın hakkı
Bilanço Dergisi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya
tamamı alıntı yapılamaz

Kaynağı belirsiz para

Ekonomik göstergelerimiz, Türk ekonomisindeki çelişkileri de içinde barındırıyor Sanayi üretimimiz yılın ilk çeyreğinde yüzde 22 geriledi. Ekonomimiz yine aynı dönemde yüzde 13.8 daraldı. Bu rakamlar Türk ekonomisinin büyük bir kriz içine girdiğini gösteriyor.

Ancak Türkiye’de ki belli kesimlerin, krizden çok da fazla etkilenmediğini gözlemliyoruz. Sanayi üretimi gerilerken, ekonomi küçülürken, borsamız yükseliş gösteriyor. İthalatımız büyük düşüş gösterdi, ihracatımızda paralel bir seyir sergiledi. Bunun doğal sonucu olarak cari açık sorunu gündemden düştü. Ancak dövizde bir sıkıntı ve kur sorunu yaşanmadı. İşte bu büyük çelişkiyi kaynağı belli olmayan döviz girişi açıklıyor

Merkez Bankası ödemeler dengesi verilerine göre 2008’in Ekim ayından sonra 18.3 milyar dolar kaynağı belirsiz döviz girişi oldu. Bu paranın mutlaka kaynağının araştırılması gerekiyor Sisteme giren paranın kaynağı bu büyüklükteki bir para girişi için bir çok soruyuda peşinden getiriyor. İlgili kuruluşlar bu büyüklükteki paranın kaynağını mutlaka ortaya çıkarmalı ve açıklamalı.

Ekonomik hedeflerin doğru saptanması, geleceğe ilişkin doğru öngörülerde bulunulabilmesi ancak şeffaf bir ekonomi anlayışı ile mümkün olabilir.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağınızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI
Genel Başkan Yardımcısı

Net hata ve noksan ekonominin kurtarıcısı oldu

Merkez Bankası'nın kaynağı belirsiz döviz giriş ve çıkışlarını takip ettiği net hata ve noksan kalemi 2009 yılının ilk çeyreğinde 5,4 milyar dolar oldu. Eylül 2008'den bu yana net hata ve noksan kaleminin büyüklüğü 18.3 milyara ulaştı.

2008 yılının ikinci yarısında derinleşen küresel krizin sermaye akımlarına olumsuz etkisi 2009 yılının ilk çeyreğinde de sürdü. Ancak tüm olumsuz göztergelere karşın döviz sıkıntısı yaşanmaması bir çelişkiyi ortaya çıkardı. Ocak-Mart döneminde cari işlemler hesabı 1,2 milyar dolar açık verirken, aynı dönemde net 4,2 milyar dolar sermaye çıkışı yaşandı. Söz konusu açık, kısmen resmi rezervler ve bankaların muhabir mevcutlarındaki 1,7 milyar dolarlık azalışla finanse edilirken, net hata ve noksan kalemindeki 5,4 milyar dolarlık pozitif tutar finansman ihtiyacını büyük ölçüde giderdi.

Geçtiğimiz yılın nisan eylül dönemlerinde ülkeden döviz çıkışı yaşanırken, bu dönemdenet hata ve

noksan kalemi 9.5 milyar dolar büyüklüğüne ulaşmıştı. Krizin yoğun olarak hissedildiği ekim 2008'den 2009 mayısına kadar kaynağı belirsiz döviz girişi 18.3 milyar dolara ulaştı.

TÜRMOB Genel Başkanı Dr. Masum Türker, Vatan Gazetesine yaptığı açıklamada net hata noksan kalemindeki gelişmeleri değerlendirerek, "Eğer kaynağı belirsiz adı altındaki bir kalemden izlenen para, normal bilanço büyüklüğünün beşte birini geçiyorsa artık onun kaynağını belirli hale getirmek lazım. Bunun için de BDDK, Merkez Bankası ve Hazine'nin ortak bir çalışma yapması gerekiyor. Bankalara gidilecek ve sisteme sokulan paranın kaynağı irdelenecek.

Benim tahminim bu paranın büyük bölümü Irak, Suriye ve İran'la yapılan sınır ticaretinden gelen paradır. Özellikle Kuzey Irak'ta seçim öncesi ABD'nin desteği ile ekonomiye para pompalandı. O bölge ile iş yapan ihracatçıların stok devir hızlarından da bu hareketliliği görmek mümkün. O bölgeye mal satan ihracatçı dövizini getirdi, yeniden TL'ye döndü ve yeni mal alıp tekrar sattı. Orada bankacılık sistemi gelişmediği için para elden teslim ediliyor. Bavullarla taşıyor. O yüzdede takibini yapmak imkansızlaşıyor."

Merkez Bankası Başkanı Durmuş Yılmaz, ödemeler dengesindeki ölçüm hataları, tablodaki verilerin eksik veya fazla derlenmesinden kaynaklanan "Net Hata ve Noksan

kalemine ilişkin yaptığı açıklama da, 2008 yılı son çeyreğinde görülen 11,3 milyar dolar tutarındaki net hata noksan kaleminin 6,9 milyar dolara düştüğünü söyledi.

Rakamın "revize" edilmediğini ve edilmeyeceğini ifade eden Yılmaz, açıklanabilecek birtakım verilere ulaştıklarını ve bunun, net hata noksandan çıkarılarak, finans hesapları içinde başka bir kalemde gösterileceğini söyledi. Yılmaz, "Bu, 10 Ağustos 2009 tari-

hinde yayımlanacak olan ödemeler dengesi istatistiklerinde yer alacak. 2009 yılına ilişkin çalışmalarımız da devam ediyor" diye konuştu.

Yılmaz ayrıca, net hata noksanın, yalnızca Türkiye'ye özgü bir durum olmadığını kaydederek, başta AB ülkeleri olmak üzere diğer ülkeleri incelediklerini söyledi ve

"Net hata ve noksan kaleminin sermaye hareketlerinin durgunlaştığı kriz dönemlerinde birçok ülkede sorun yaratabildiğini gördük" dedi.

Merkez Bankası Başkanı Yılmaz, "döviz kurlarının" Merkez Bankasının politika aracı olmadığını vurguladı ve kurların tamamen piyasa koşullarında belirlendiğini söyledi.

Yılmaz, "Merkez Bankası bu çerçevede, merkezi hükümetin borçlarının servisini yapıyor. Bunun için rezerve ihtiyacımız var, piyasada döviz arz talep koşulları izin verdiği sürece fiyatları etkilemeden rezerv biriktirme amacımız halen var ve bunu da belki tekrar gündeme alabiliriz. Şu anda bunun üzerinde çalışıyoruz. Döviz kurlarındaki oynaklık, talep ekonomik göstergelerden uzaksa, yansıtmıyorsa doğrudan piyasaya müdahale edebiliriz

dedik, bu açık ama bugün için söz konusu değil. Son 5-10 günde gözlemimiz o ki bir miktar giriş olmaya başladı ama bu ne kadar kalıcı, değil, bunu bir gözlemleyelim, ona göre de tekrar döviz alım ihalelerini başlatıp başlatmamak konusunda arkadaşlarımıza talimat verdik, çalışma yapılıyor" dedi.

Dış finansman ihtiyacı ve finansman kaynakları (milyar ABD doları)

	2007	2008				2008	2009
		I	II	III	IV		
1. Cari İşlemler Dengesi	-38,2	-12,3	-15,5	-8,0	-5,8	-41,6	-1,2
2. Net Hata Noksan	1,6	0,7	-6,1	-2,2	12,2	4,6	5,4
I. Toplam Finansman İhtiyacı	-36,6	-11,6	-21,6	-10,2	6,4	-37,0	4,2
II. Toplam Finansman	36,6	11,6	21,6	10,2	-6,4	37,0	-4,2

Vergi gelirleri azaldı, giderler arttı

Ekonomik kriz bütçe dengelerini bozdu. Vergi gelirleri yılın ilk altı ayında yüzde 4.43 gerilerken, harcamalar yüzde 24 arttı. Gelir üzerinden alınan vergiler bir önceki yıla göre azaldı. En büyük vergi kaybı dış ticaret ve ithalde alınan KDV’de yaşandı.

Bütçe açığı yılın ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 1310 artarak, 23 milyar 205 milyon TL’ye ulaştı. Ocak-Haziran döneminde bütçe giderleri yüzde 24.1 artarken, gelirleri ise yüzde 0.9 azaldı. 2008 Haziran ayında 3 milyar 978 milyon TL fazla veren bütçe, bu yılın Haziran ayında ise 2 milyar 521 milyon TL açık verdi. Haziran ayında bütçe gelirleri yüzde 16.9 azalırken, bütçe giderleri ise yüzde 24.1 artış gösterdi.

Maliye Bakanlığı Haziran ayı Bütçe Gerçekleşme Raporu’nu açıkladı. Buna göre, geçen yıl Ocak-Haziran döneminde 1 milyar 917 milyon TL fazla veren Merkezi yöne-

tim bütçesi, bu yılın aynı döneminde 23 milyar 205 milyon TL açık verdi. Bütçe açığı geçen yıla göre yüzde 1310 artış gösterdi. 2008 yılının ilk yarısında 22 milyar 657 milyon TL olarak gerçekleşen faiz dışı fazla ise 2009 yılının aynı döneminde 4 milyar 38 milyon TL oldu. Yılın ilk yarısında bütçe giderleri yüzde 24.1 artarak 124 milyar 831 milyon TL’ye yükselirken, bütçe gelirleri ise yüzde 0.9 azalışla 101 milyar 626 milyon TL’ geriledi. Bütçe giderleri gerçekleşme oranı yüzde 48.2, bütçe gelirleri gerçekleşme oranı ise 40.9 oldu.

Geçen yılın ilk yarısında 100 milyar 589 milyon olan bütçe giderleri bu yılın aynı döneminde yüzde

24.1 artışla 124 milyar 831 milyon TL oldu. Personel giderleri, aynı dönemde yüzde 16.2 artarak 28 milyar 469 milyon TL olarak gerçekleşti. Ocak-Haziran döneminde mal ve hizmet alım giderleri 10 milyar 699 milyon TL oldu. Merkezi yönetim bütçesi sağlık giderlerinin ilk altı ayda 3 milyar 510 milyon TL belirlenirken, aynı dönemde kamu personeli için 1 milyar 227 milyon TL genel tedavi ve ilaç gideri yapıldı. Yeşil kart tedavi ve ilaç giderleri ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 16.3 azalarak 2 milyar 283 milyon TL’ye geriledi.

Yılın ilk altı ayında cari transferler geçen yılın aynı dönemine göre

yüzde 30.9 oranında artışla 46 milyar 97 milyon TL olarak gerçekleşti.

Sağlık, emeklilik ve sosyal yardım giderleri için yapılan transfer geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 46.2 artışla 25 milyar 722 milyon TL oldu. Bu artışta, ekonomik gelişmelere bağlı olarak Sosyal Güvenlik Kurumu'nun prim gelirleri tahsilatındaki yavaşlama etkili oldu. Cari transferler içindeki tarımsal destekleme ödemeleri aynı dönemde 3 milyar 661 milyon TL oldu. Mahalli idare payları ise 7 milyar 940 milyon TL olarak gerçekleşti. 2008 yılı Ocak-Haziran döneminde 4 milyar 679 milyon TL sermaye gideri gerçekleştirilirken, bu yılın aynı döneminde 4 milyar 987 milyon TL sermaye gideri gerçekleştirildi. Borç verme giderleri bu yılın altı ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 29.3 artışla 2 milyar 714 milyon TL'ye yükseldi. Faiz giderleri aynı dönemde yüzde 31.4 artarak 27 milyar 242 milyon TL oldu.

Yılın ilk yarısında bütçe gelirleri yüzde 0.9 azalarak 102 milyar 506 milyon TL'den 101 milyar 626 milyon TL'ye geriledi. 248 milyar 758 milyon TL olan 2009 yıl sonu merkezi yönetim bütçe gelir hedefinin yüzde 40.9'u Ocak-Haziran döneminde tahsil edildi. Geçen yılın Ocak-Haziran döneminde 82 milyar 752 milyon TL olan vergi tahsilatı bu yılın aynı döneminde yüzde 4.4 azalışla 79 milyar 83

milyon TL'ye geriledi. Vergi tahsilatında yıl sonu bütçe hedefinin yüzde 39,1'i bu dönemde gerçekleştirildi.

Vergi türleri itibarıyla gelişmelere bakıldığında Gelir Vergisinde yüzde 0.3, Kurumlar Vergisinde 7.62, Özel Tüketim Vergisinde 2.37, dış ticaretten alınan vergilerde 24.7, ithalde alınan KDV'de 25.2 azalış meydana geldi. Genel bütçe gelirleri yüzde 1.17 azalırken, mülkiyet üzerinden alınan vergiler 8.40, motorlu taşıtlar vergisi 6.99, dahilde mal ve hizmetlerden alınan vergiler 2.90, dahilde alınan KDV 12.7, banka ve sigorta muameleleri vergisi 20.1 artış gösterdi.

Merkezi yönetim bütçe açığı Haziran ayında ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 163.4 artışla 2 milyar 521 milyon TL açık verdi. Geçen yıl Haziran ayında ise bütçe 3 milyar 978 milyon TL fazla vermişti. Bu dönemde faiz dışı açık 1 milyar 398 milyon TL olarak gerçekleşti. 2008 yılı Haziran ayında bütçe giderleri yüzde 23.1 artışla 14 milyar 566 milyon TL'den 17 milyar 932 milyon TL'ye yükseldi. Geçen yıl 13 milyar 424 milyon TL olan faiz hariç bütçe giderleri, bu yılın aynı ayında yüzde 25,2 oranında artarak 16 milyar 809 milyon TL oldu. Merkezi yönetim bütçesi sağlık giderleri 551 milyon TL, cari transferler ise 7 milyar 759 milyon TL oldu. 2008 Haziran ayında 1 milyar 719 milyon TL olan ser-

maye gideri, bu yılın aynı ayında 1 milyar 281 milyon TL olarak gerçekleşti. Borç verme aynı dönemde 347 milyon TL oldu. Geçen yıl Haziran ayında 1 milyar 142 milyon TL olan faiz giderleri, bu yılın aynı döneminde yüzde 1.6 azalarak 1 milyar 123 milyon TL'ye geriledi.

Geçen yıl Haziran ayında 18 milyar 544 milyon TL olan bütçe gelirleri yüzde 16.9 azalış göstererek 15 milyar 411 milyon TL'ye geriledi. Haziran ayı vergi gelirleri tahsilatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 1,3 oranında artarak 12 milyar 850 milyon TL oldu. Vergi dışı diğer genel bütçe gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 60,9 azalarak 2 milyar 135 milyon TL'ye geriledi. 2008 yılı Haziran ayında 1 milyar 928 milyon TL'si Telekom hisse satışından, 1 milyar 300 milyon TL'si ise İşsizlik Sigortası Fonu'ndan genel bütçeye aktarılan tutar olmak üzere toplam 3 milyar 228 milyon TL gelir elde edilmesi nedeniyle vergi dışı gelirlerin arızı olarak yükselmesi bu yılın Haziran ayında vergi dışı gelirlerin geçen yılın aynı ayına göre düşük görünmesine neden oldu.

Özel bütçeli idarelerin öz gelirleri Haziran'da, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6,7 oranında artarak 309 milyon TL olarak gerçekleşti. Düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri ise yüzde 21.2 artarak 117 milyon TL oldu.

Reel sektörün borcu 152 milyar dolar

Reel sektörün döviz varlık ve yükümlülükleri krizin etkisiyle 2009 yılının ilk döneminde geriledi. Yurtdışı kredi imkanlarının daralmasıyla reel sektörün yurtdışından sağladığı nakdi krediler 99 milyar dolar seviyelerinden 95 milyar dolarlara geriledi.

Merkez Bankası finansal kesim dışındaki firmaların döviz varlık ve yükümlülüklerine ilişkin 2009 yılı ilk çeyrek verilerini açıkladı. Reel sektörün 2003 yılında 30 milyar dolar olan döviz varlıkları 2008 sonunda 92 milyar dolara kadar yükselmişti. Ancak yaşanan krizin etkisiyle 2009 yılının ilk çeyreğinde 78 milyar dolara geriledi. Reel sektörün döviz varlıkları 2003 yılından bu yana yüzde 157 artış gösterdi. Ancak küresel krizin etkisiyle döviz varlıkları 2008 yılında ulaştığı 92,531 milyon dolar seviyesinden 77,794 milyon dolara geriledi, böylece bir yıla yakın bir sürede yüzde 16 gerilemiş oldu.

Finans kesimi dışındaki firmaların yükümlülükleri ise yine ciddi bir tehdit olarak varlığını koruyor. Döviz cinsi nakdi krediler 2009 yılının ilk çeyreği itibariyle 138 milyar dolar seviyelerinde bulunuyor. 2003 yılında döviz cinsi nakdi krediler 44 milyar dolar düzeyindeydi. 2003 yılından bu yana nakdi kredilerde yüzde 213 artış yaşandı.

Reel sektörün yükümlülükleri 2009 yılının ilk çeyreği itibariyle 152 milyar dolar olurken, nakdi krediler 138 milyar dolar seviyesinde bulunuyor. Bunun 43 milyar dolarını yurt içinden sağlanan krediler kalemi oluşturdu. 152 milyar dolarlık yükümlülüğün 95 milyar

doları yurt dışından sağlanan krediler kaleminde yer aldı.

Finans kesimi dışındaki firmaların döviz varlık ve yükümlülüklerinin net döviz pozisyonu 74 milyar dolar açık verdi. 2003 yılında 20 milyar dolar seviyesinde bulunan açık, 2008 yılı itibariyle en yüksek seviyesi olan 79,7 milyar dolara kadar yükselmişti. 2009 yılının ilk çeyreğinde ise 74,1 milyar dolara geriledi.

Finans kesimi dışındaki firmaların kısa vadeli varlıkları 66 milyar dolar, kısa vadeli yükümlülükleri 71 milyar dolar olurken, kısa vadeli net döviz pozisyonu 5,3 milyar dolar açık verdi.

KOBİ'ler 3,7 milyar dolarlık krediyle 57 bin istihdam sağladı

Sekiz yıllık dönemde KOBİ'lere 3,7 milyar dolarlık kredi desteği sağlandı. KOBİ'lere kullanılan kredi aynı dönem için 57.665 kişilik istihdam yarattı. Kullanılan kaynağın yüzde 98,3'ü uluslararası kuruluşlardan sağlandı.

Hazine Müsteşarlığı KOBİ kredileri izleme raporunu açıkladı. Rapor KOBİ'lerin finansmanına yapılan katkının hem istihdam artışı, hem de ihracat artışı olarak yansıdığını ortaya koyuyor.

Uluslararası finans kuruluşlarından 2007 yılında KOBİ'lerin finansmanı amacıyla 675,8 milyon dolar yeni kaynak temin edildi. Böylelikle, 1999-2007 döneminde KOBİ'ler için sağlanan kaynak tutarı 3,7 milyar dolar olarak gerçekleşti. Dünya Bankası grubu kuruluşlarından Uluslararası İmar ve Kalkınma

Bankası (IBRD) ve Avrupa Yatırım Bankası (AYB) ile 2007 yılında imzalanan kredi anlaşmalarıyla birlikte 1999-2007 döneminde KOBİ finansmanı kapsamında imzalanan kredi anlaşması sayısı 24'e ulaştı.

Sektörel bazda kredi kullanımları incelendiğinde; ilk sırada sanayi sektörü, ikinci sırada hizmetler sektörü ve son sırada tarım sektörü yer almaktadır. Alt sektörler bazında ise, imalat sanayi, oteller ve lokantalar, inşaat, elektrik, gaz ve su alanlarında faaliyet gösteren KOBİ'lerin daha çok kredi kullandığı görülmekte. 2006 yılı ile karşılaştı-

rıldığında, kredi kullanım miktarlarında sektörel dağılım sırası değişmemekle birlikte, 2007 yılında hizmetler sektöründe yer alan KOBİ'lerin söz konusu kredilerin toplam kullanımını içindeki payı yüzde 15,6'dan yüzde 28,7'ye yükseldi.

Kreditörlere göre KOBİ kredilerinin dağılımına bakıldığında, 1999-2007 döneminde kredilerin yüzde 98,3'ü uluslararası kuruluşlardan sağlanırken, Avrupa Yatırım Bankası (AYB)'nden sağlanan krediler yüzde 48,7 ile bu oran içerisinde en büyük payı aldı.

KOBİ kredilerinin döviz kompo-

zisyonu incelendiğinde ise en büyük payın yüzde 72,2 ile euro'ya ait olduğu, bunu yüzde 20,9 oranı ile dolar ve yüzde 6,9 oranı ile Japon Yeni'nin izlediği görülmekte. 2006 yılı ile karşılaştırıldığında 2007 yılında Avro'nun payı yüzde 5 oranında arttı.

KOBİ kredileri 2007 yılında ağırlıklı olarak Marmara Bölgesi'nde (182 adet – yüzde 44,5) kullanılırken bunu sırasıyla Akdeniz, Ege, İç Anadolu, Karadeniz, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgeleri izledi.

2007 yılı kredi sayısı açısından 2006 yılı ile karşılaştırıldığında, Marmara, Ege ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nin kredilerdeki payının azaldığı; Akdeniz, Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgeleri'nin ise payının arttığı görülmekte. Bölgesel dağılımda göze çarpan önemli gelişmelerden ilki bir önceki yıla göre kredi sayısı 28 adet artan Akdeniz Bölgesi'nin 5. sıradan 2. sıraya yükselmesi. Diğer bir önemli gelişme ise; 2006 yılında kredi sayısı bakımından ikinci sırada olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin 2007 yılında kredisi sayısının 16 adet azalarak altıncı sıraya gerilemiş olması. Doğu Anadolu Bölgesi ise KOBİ kredilerinden en düşük payı almaya devam etmekte.

2007 yılında, sektörel olarak kullanılan krediler, sanayi sektöründe yoğunlaşırken, bunu sırasıyla

hizmetler ve tarım sektörleri izledi. 2006 yılı ile karşılaştırıldığında sektörel dağılımın değişmediği, ancak sanayinin payının azaldığı ve hizmetler sektörünün payının arttığı ortaya çıkmakta.

2006 yılında enerji sektöründe kullanılan kredilerin sayısı 19 ve toplam krediler içindeki payı yüzde 5,4 iken, 2007 yılı için kullanılan kredi sayısı 47 olmuş ve ilgili oran yüzde 11,5'e yükseldi. Hizmetler sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'lerin kullandıkları kredi sayısı, 2006 yılında toplam krediler içinde yüzde 15,6'lık bir paya sahipken, 2007 yılında söz konusu oran yüzde 26,2'ye yükseldi.

2007 yılında kredi kullanılan işletme sayısı 308 adettir. Buna göre, firma başına kullanılan ortalama tutar 1,7 milyon dolar seviyesi ile 2006 yılı değerini korumakta. Ortalama kredi tutarı bölgeler itibarıyla incelendiğinde, en düşük tutar 716 bin dolar ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde, en yüksek tutar ise 2,3 milyon dolar ile Akdeniz Bölgesi'nde.

İşletmelerin çalıştırdıkları işçi sayısına göre kullanılan kredilerin ortalama tutarı incelendiğinde, mikro işletmelerde bu tutarın 1,1 milyon dolar; küçük işletmelerde 993 bin dolar, orta büyüklükte işletmelerde 1,1 milyon dolar, büyük işletmelerde 2,1 milyon dolar ve yeni kuruluşlarda 1,7 milyon dolar olarak

gerçekleştiği görülmekte. 2006 yılı ile karşılaştırıldığında, mikro ölçekli işletmeler ve yeni kuruluşların kullandığı yıllık ortalama kredi tutarında azalma gözlemlendi.

2006 yılında 288 adet KOBİ'ye toplam 477,6 milyon dolar dış finansman kullanılmışken; 2007 yılında, 308 adet KOBİ'ye kullanılan toplam kredi 552 milyon dolar oldu. 2007 yılında söz konusu dış finansmanın da etkisiyle KOBİ'lerde 6.572 kişilik bir istihdam artışı sağlandı. Böylece, 1999-2006 döneminde 51.093 olan istihdam edilen kişi sayısı, 2007 yılında sonunda 57.665'e ulaştı.

İstihdam verilerine firma bazında bakıldığında, 2006 yılında kredi kullanan işletmelerde, işletme başına ortalama 25 kişi istihdam artışı sağlanırken; 2007 yılında ilgili istihdam artışı 21 kişi olarak gerçekleşti.

Türkiye ekonomisine en büyük katkıyı yapan Marmara bölgesi kullanılan kredilerde en fazla payı alırken, sektörel bazda sanayi sektörünün ağırlıklı olarak kredi kullanan kesim olduğu gözlenmektedir. Diğer bölgelerdeki KOBİ'lerin de söz konusu finansman olanaklarından daha fazla yararlanabilmesi amacıyla yeni sağlanan kredilerde daha dengeli dağılımı sağlayıcı düzenlemeler yapılması hedeflendi.

İş Bankası;

Ekonomi yüzde 5,5 daralacak

İş Bankası 2009 yılında ekonominin yüzde 5,5 daralacağını öngördü. Türkiye'nin dünyada en hızlı küçülen ekonomilerden birisi olduğu vurgulandı. Deloitte'un, Raporuna göre, Türkiye ekonomisi IMF'li bir senaryoda dahi, bu yıl yüzde 5,5-6 oranında küçülmeye yüzleşmek zorunda kalabilecek.

Türkiye İş Bankası, Türkiye ekonomisinin 2009 yılında yüzde 5,5 oranında daralacağını öngördüklerini bildirdi. Temmuz ayına ilişkin olarak Türkiye İş Bankası İktisadi Araştırmalar Müdürlüğü tarafından hazırlanan, "Dünya ve Türkiye Ekonomisinde Gelişmeler" bülteninde, Türkiye ekonomisinde yaşanan son gelişmeler değerlendirildi.

İş Bankası'nın bülteninde, Türkiye ekonomisinin 2009'un ilk çeyreği itibarıyla bazı Baltık ülkelerinden sonra dünyada en hızlı küçülen ekonomilerden biri olduğu belirtildi.

Özellikle, vergi indirimlerinin ya-

pıldığı sektörlerde kapasite kullanım oranındaki artışın yüksek düzeyde gerçekleşirken, diğer sektörlerde de kapasite kullanımının artış eğiliminde olmasının üretimdeki toparlanmanın genele yayılma eğiliminde olduğunu gösterdiğine dikkat çekilen bültende, şöyle denildi: "Yılın ikinci yarısında ise Merkez Bankası kısa vadeli faiz oranlarındaki indirimlerin gecikmeli etkisi, uygulanan ekonomik tedbirlerin devam ettirilmesi ve yurt dışı piyasalar görece olumlu seyretmesi paralelinde ekonomik aktivitede bir miktar toparlanma yaşanabileceği ve son çeyrekte baz etkisiyle de birlikte pozitif büyümeye geçilebileceği düşünülmek-

tedir. Bu çerçevede, Türkiye ekonomisi için 2009 yılında daha önce yüzde 4,5 olan daralma tahminimizi yüzde 5,5 olarak revize ediyoruz."

2009 yılının birinci çeyreğinde, bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde 13,8 küçülen Türkiye ekonomisindeki yavaşlamanın önümüzdeki dönemde azalmasının beklendiği kaydedilen bültende, ancak, işgücü piyasasındaki toparlanmanın zaman alacağı ve işsizlik oranının yüksek düzeylerdeki seyirini sürdüreceğinin düşünüldüğü belirtildi.

Yatırımcıların gelecek döneme yönelik risk algılamalarındaki iyileş-

meye bağılı olarak global piyasalarda normalleşme sürecinin yaşandığı ifade edilen bültende, şöyle denildi: "Türkiye ekonomisinde de sınıai üretim, kapasite kullanım oranları gibi veriler ekonomik aktivitede bir miktar toparlanmaya işaret etmektedir. Uluslararası piyasalardaki olumlu seyir paralelinde Nisan ayında uzun bir aradan sonra ilk defa portföy yatırımlarında giriş kaydedilmiştir.

Bütçe açığındaki genişleme yavaşlamıştır. Ancak, teşvik ve istihdam paketi ile vergi indirimlerinin bütçeye nasıl yansıtacağı belirsizliğini korurken, IMF ile kısa zamanda anlaşma yapılma olasılığı da azalmıştır. Bu çerçevede, kısa vadede ekonomide ve kredi hacminde hızlı bir toparlanma beklenmemektedir".

Deloitte'un, üç aylık dönemi kapsayan "Ekonomik Görünüm 2009 Haziran" Raporuna göre, Türkiye ekonomisi IMF'li bir senaryoda dahi, bu yıl yüzde 5,5-6 oranında küçülmeye yüzleşmek zorunda kalabilecek.

2009 yılının ilk yarısının değerlendirildiği "Yapısal Reformlara Odaklanmak" başlıklı raporda, Türkiye'nin güçlü ve istihdam yaratan büyüme ortamına dönebilmesi için mali disiplinden ödün vermeden yapısal reformlara odaklanması ve küresel boyuttaki gelişmeleri dikkate alarak kendi kaynaklarıyla finanse edeceği büyüme modelini benimsemesi gerektiği belirtildi.

Rapora göre, Türkiye ekonomisi IMF'li bir senaryoda dahi, bu yıl yüzde 5,5-6 oranında küçülmeye yüzleşmek zorunda kalabilecek. Gelecek sene yüzde 2-3 civarında büyümesi beklenen Türk ekonomisinin gerçek anlamda büyüme kulvarına girmesi ancak sonraki birkaç yıl içinde gerçekleşebilecek.

Raporda enflasyonun bu yıl yüzde 7,5 ile hedefin "bariz şekilde" altında kalacağı tahmin edilirken, önümüzdeki yıl ise yüzde 6,5 olan hedefin çok az üstünde gerçekleşeceği öngörülüyor.

Sanayi üretimi nisan ayında yıllık bazda yüzde 18,5 daralma gösterirken, çalışılan gün sayısının azlığı nedeniyle sanayi üretiminde ay bazında da buna yakın oranda daralma görüleceği tahmin ediliyor. Rapora göre, yaz aylarına girilmesi nedeniyle tarım ve turizmin GSYİH içerisindeki ağırlığının artmasıyla birlikte ekonomi ikinci çeyrekte tek haneli daralmasını sürdürecektir.

Raporda, kaba bir hesapla faiz dışı dengenin, GSYİH'ye oran olarak "eksi yüzde 1,5'den artı yüzde 2,5'e geçmesinin 1 trilyonluk GSYİH rakamı üzerinden program süresince 40 milyar liralık tutarın tasarruf edilmesi anlamına geldiği ifade edildi.

Yaşanan bazı gelişmeler IMF'siz yola devam etme seçeneğini kuvvetlendirse de, rapora göre Türk ekonomisindeki bazı temel göstergeler düşünüldüğünde bu seçenek "halen sıkıntılı" görünüyor

Deloitte uzmanlarının yaptıkları hesaba göre Hazine, önümüzdeki sene 175-180 milyar lira civarı iç borç yükünü çevirmek zorunda kalacak. Bugünün mali politikaları devam ettiği sürece, bu borç yükü, "ancak" faiz dışı açık vererek çevirebilecek. Raporda, bütçe açığının bu yıl GSYİH'nın yüzde 6'lardan IMF programı bünyesinde yüzde 4,5'lara düşeceği ve para politikası uyarınca faiz indirimlerinin yaz aylarında da devam edeceği tahmin ediliyor.

Yılın geri kalanında özel sektörün (bankalar ve bankacılık dışı kesim) borç çevirme rasyosu yüzde 70 seviyelerinde kalmaya devam edecek. Buna karşılık yerel bankaların ve Merkez Bankası'nın döviz rezervi kullanımlarının bir miktar daha sürmesi bekleniyor.

Uzmanların, IMF'siz bir senaryoda 2010'un finansman açısından daha sıkıntılı bir yıl olacağına dikkati çektiği raporda, "Uzmanlar tüm yıl için 25 milyar dolara yakın bir cari açık beklentisinin yanı sıra orta ve uzun vadeli borç amortismanının da 40 milyar doların üzerinde gerçekleşmesini kaçınılmaz görüyor. Bu iyimser rakam ticari işlemlerden kaynaklanan 30 milyar dolar civarındaki kısa-vadeli kredinin sorunsuz varsayımına dayanıyor. Buna rağmen orta ve uzun vadeli borç ödemeleri artı cari açığı birlikte ele alındığında sorunsuz bir dış finansman resmi çizmek çok zor görünüyor" denildi.

Dünya Bankası;

Kriz etkisini 2011 yılına kadar hissettirecek

Küresel ekonominin, 2009 yılı ikinci yarısından itibaren tekrar büyüme süreci içersine girmesi bekleniliyorsa da, küresel talebin halen baskılanmış olma durumunu sürdürüyor ve işsizlik haddinin yüksek düzeyini koruyor olması nedenleriyle, küresel ekonomideki toparlanmanın yavaş seyretmesi ve resesyon çağrıştıran bazı koşulların 2011 yılına kadar kendini hissettirmesi bekleniliyor.

Dünya Bankası tarafından yayımlanan 'Küresel Kalkınma Finansmanı' Raporu 2009 yılı için beklenenin ötesinde karamsar bir tablo çiziyor.

Dünya Bankasına göre 2009 yılında da bir önceki yıla göre küresel hasıla yüzde 2.9 oranında küçülürken, dünya ticaret hacmi yaklaşık yüzde 10.0 oranında daralacak ve özel sermaye akımları tutarı ise 2008 yılına ilişkin 707 milyar dolar tutarından, bu yıl 363 milyar dolara gerileyecek. Dünyanın hemen her bölgesinde hükümetlerce al-

nan olağanüstü genişlikteki önlemlerin, finansal sistemin tam bir çöküntüye uğramasının önüne geçilmesinde etkili olduğu belirtilen Raporda, reel sektörde yaşanmakta olan resesyonun halen ciddi boyutta sürmekte olduğu hususuna işaret ediliyor. Rapora göre reel sektörde etkisini sürdüren bu kısır döngünün kırılabilmesi için, ülke içi kredilendirme mekanizmalarının ve uluslararası özel sermaye akımlarının yeniden yeterli biçimde işler hale getirilmesi yolunda etkili ve geniş kapsamlı önlemlerin alınması gerekiyor

Küresel düzeyde sermaye temininin giderek daha da zorlaşması ve mal ve hizmetler için olan talebin gelecekte göstereceği gelişme konusunda süregelen yoğun belirsizlik, 2008 yılı sonbaharından başlayarak dünyada emtia üretimi ve bunların uluslar arası ticareti üzerinde ciddi biçimde kısıtlayıcı bir rol oynamıştır. Geçen yılın Ağustos ayından buyana geçen sürede sanayi üretim hacmi gelişmiş ülkelerde yüzde 15 oranında, Çin hariç gelişmekte olan ülkelerde ise yüzde 10 oranında daralmıştır

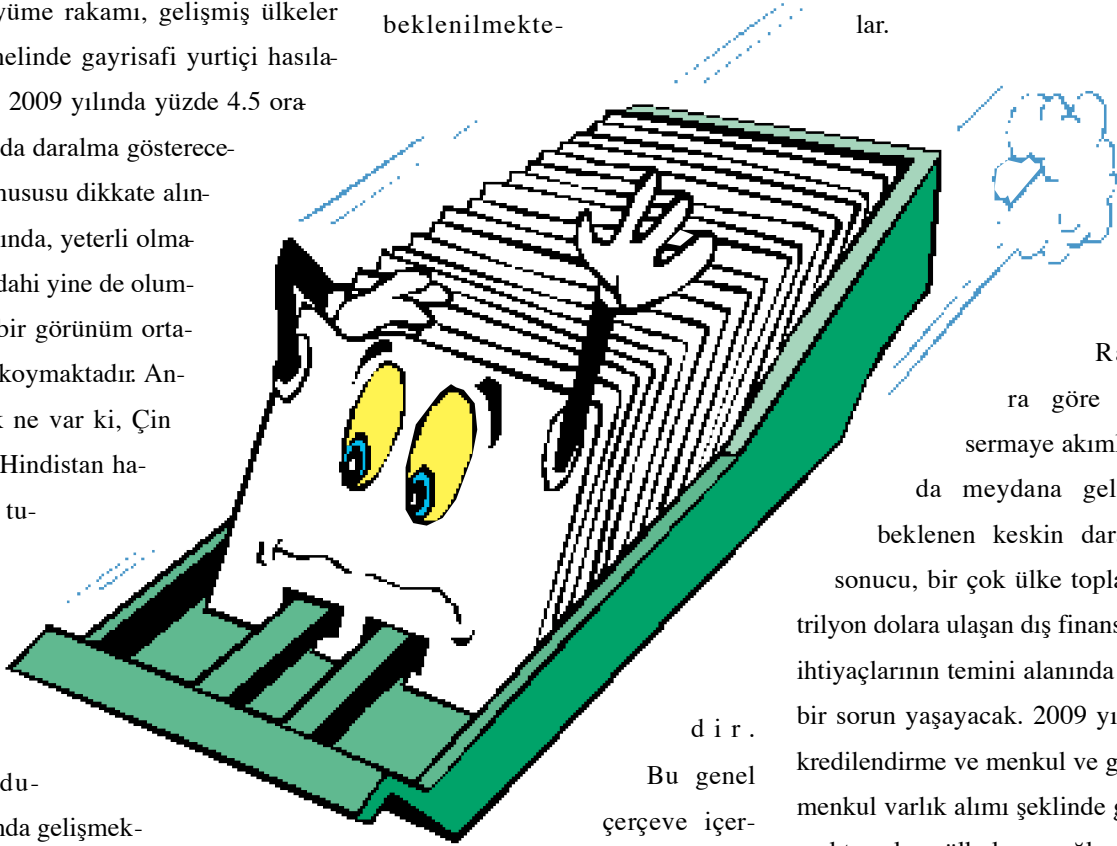
Dünya Bankasının 'Küresel Kal-

kınma Finansmanı Raporu'na göre 2009 yılında gelişmekte olan ülkelerde gayrisafi yurtiçi hasıla (GSYH) büyümesi keskin bir yavaşlama sergileyecek ve 2008 yılına ilişkin yüzde 5.9 düzeyinden, bu yıl yüzde 1.2'ye düşecektir. Gelişmekte olan ülkelere ilişkin bu büyüme rakamı, gelişmiş ülkeler genelinde gayrisafi yurtiçi hasılanın 2009 yılında yüzde 4.5 oranında daralma göstereceği hususu dikkate alındığında, yeterli olmasa dahi yine de olumlu bir görünüm ortaya koymaktadır. Ancak ne var ki, Çin ve Hindistan hariç tu-

tuldu-
ğunda gelişmekte olan ülkeler genelinde GSYH toplamı 2009 yılında yüzde 1.6 oranında bir küçülme ortaya koyacaktır ki, bu durum dünyada yoksulluğun azaltılması yolunda sarf edilen çabalar için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

Her ne kadar küresel ekonominin 2009 yılı ikinci yarısından itibaren tekrar büyüme süreci içersine girmesi bekleniliyorsa da, küresel ta-

lebin halen baskılanmış olma durumunu sürdürüyor ve işsizlik haddinin yüksek düzeyini koruyor olmasının nedenleriyle, küresel ekonomideki toparlanmanın yavaş seyretmesi ve resesyona çağrıştıran bazı koşulların 2011 yılına kadar kendilerini hissettirmesi beklenilmek-

d i r .
Bu genel çerçeve içersinde küresel GSYH büyüme oranının 2010 yılında yüzde 2'ye ve 2011 yılında da yüzde 3.2'ye tırmanması beklenmektedir. Ancak küresel kriz öncesi dönemde çok hızlı bir büyüme seğilemiş olan gelişmekte olan ülkeler genelindeki hasıla büyümesinin daha yüksek düzeyde, 2010 ve 2011 yıllarında, sırasıyla yüzde 4.4 ve yüzde 5.7

oranında gerçekleşmesi beklenmektedir.

Küresel Kalkınma Finansmanı Raporuna göre gelişmekte olan ülkeler 2009 yılında dış finansman temini olanakları açısından ciddi boyutta olumsuz bir dizi sorunla karşı, karşıya bulunacaklar.

Rapora göre özel sermaye akımlarında meydana gelmesi beklenen keskin daralma sonucu, bir çok ülke toplam 1 trilyon dolara ulaşan dış finansman ihtiyaçlarının temini alanında ciddi bir sorun yaşayacak. 2009 yılında kredilendirme ve menkul ve gayrimenkul varlık alımı şeklinde gelişmekte olan ülkelere sağlanması beklenen özel sermaye tutarının, bu ülkelerin dış finansman ihtiyaçlarının önemli düzeyde altında gerçekleşmesi beklenmektedir.

Bu ülkelerin karşılama olanağı bulamayacakları özel sermaye akımı tutarının 350 milyar dolar ile 635 milyar dolar arasında olması beklenmektedir. Resmi kaynaklardan sağlanacak yabancı sermayenin ba-

zı ülkelerde dış finansman açığının kapatılmasına yardımcı olacağı, ancak bir çok ülkenin ciddi boyutta bir dış finansman sıkıntısı ile karşılaşacakları ve bu durumun bu grup ülkelerde makro düzeyde köklü kararlar alınmasını gerekli kılacağı tahmin edilmekte. Ülkeden ülkeye farklılık göstermekle beraber karşılaşılabilecek ödemeler dengesi sorunları ve şirket borçlarının yeniden yapılandırılması gerekliliği 2009 yılında üzerinde önemle durulması gereken riskler olarak ortaya çıkmakta.

Diğer taraftan ihracat gelirlerinde meydana gelen keskin düşüş nedeniyle bir çok şirketin dış borçlarına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmekte zorlanabilecekleri hususu da Raporda belirtilmektedir.

Hernekadar küresel ekonomide yaşanmakta olan krizin dip noktasına geldiği ve bazı toparlanma işaretlerinin yavaş, yavaş görülmeye başlandığı yolunda görüşler ortaya atılmakta ise de, küresel efektif talepteki ve ekonomik faaliyet hacmindeki keskin daralma doğal olarak etkisini küresel uluslararası ticaret üzerinde de dramatik bir biçimde göstermiştir. Dünya Bankasının Küresel Kalkınma Finansmanı raporuna göre dünya ticareti 2009

yılında yaklaşık yüzde 10 oranında bir daralma sergileyecektir. Dünya ticaretindeki bu daralma Büyük Buhrandan buyana yaşanan en keskin daralmayı ve 1982 yılında yaşanan küçük çaptaki daralmanın ertesindeki ilk küçülmeyi oluşturmaktadır. Küresel kriz hemen tüm ülkeleri kendi ekonomik faaliyet ve istihdam hacimlerini daha yüksek düzeyde idame ettirebilmek için ‘korumacılık önlemleri’ almaya hatta uluslararası anlaşmalardan (Dünya Ticaret Örgütü, iki taraflı ve çok taraflı ticaret anlaşmaları) kaynaklanan yükümlülüklerini göz ardı etmeye özendirmiştir. Örneğin ABD Hükümeti resesyona karşı çıkardığı ‘özendirme paketi’ne “Amerikan malı al” hükmü ilave etmiştir. Bu şekilde söz konusu özendirme paketi kapsamında sağlanan 50 milyar doların üstündeki destek paketinden hükümet yardımı alan şirketlerin inşaat faaliyetlerinde yerli malzeme kullanmaları mecburiyeti getirilmiştir. Geçtiğimiz birkaç aylık dönem zarfında Avrupa Birliği tereyağı ve peynir ihracatı için yeniden sübvansiyon getirmiştir. Rusya çelik ithalatı, Hindistan ise otomobil ithalatı üzerindeki gümrük vergilerini yükseltmişlerdir. Yine AB, ABD’nden yapılan biodizel ihracatı üzerine Gümrük Vergisi koymuştur. Arjan-

tin ve Brezilya Latin Amerika ülkelerinin oluşturduğu Mercosur topluluğunun üçüncü ülkelerden yapacağı ithalat üzerine ilave Gümrük Vergisi tatbik edilmesi kararı alınması yönünde çaba harcamışlardır.

Ayrıca hükümetler kriz ortamında ulusal sanayi kuruluşlarının yabancıların eline geçmemesi için etkili önlemler almışlardır. Örneğin Fransız Hükümeti otomotiv parçaları üreticisi Valeo şirketi ile havacılık sanayii için parça üreten Daher şirketinin yabancı şirket veya fonlarca satın alınmasını önlemek için bir ‘egemen varlık fonu’ oluşturmuştur.

Bu alanlarda son bir örneği 23 Haziran 2009 tarihinde ABD’nin ve Avrupa Birliği’nin, Çin’i, aralarında boksit, kok kömürü, magnezyum ve manganez bulunan 9 maden cevherinin ihracatı üzerine yasaklama getirmiş olması nedeniyle Dünya Ticaret Örgütü’ne şikayet etmeleri oluşturmuştur. Çin bu mineraller tükenmeye maruz doğal kaynaklar olduğu için bunların ihracatı üzerine kısıtlama getirdiğini ileri sürerken, Amerika ve AB, Çin’in ihracat üzerine yasaklama getirmekle kendi yerli sanayiini koruma girişiminde bulunduğunu iddia ediyor.

1 <http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/...>

2 The Wall Street Journal, 4 Mart 2009, S. 13.

3 The Economist, 27 Haziran 2009, S. 88.

TÜSİAD, ikinci çeyrekte 8.4 gerileme bekliyor

TÜSİAD, 2009 yılının ilk çeyreğinde yüzde 22 gerileyen sanayi üretiminin, Nisan ve Mayıs aylarında da yüzde 18.5 ve yüzde 17.4 gerilediğini, 2009'un ilk çeyreğinde yüzde 13.8 daralan ekonominin, ikinci çeyrekte de 8.4 gerileyeceği tahmininde bulundu.

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) 2009 yılı daralma tahminini yüzde 5.2 olarak revize etti. Nisan ayı Konjonktür Raporu'nda yüzde 4.1'lik bir daralma öngören TÜSİAD, IMF anlaşmasının sonuçlandırılmaması ve Maliye politikalarında bütüncül bir çizgi izlenmemesi nedeniyle yıl sonu daralma tahminini 1.1 puan artırdı. Ekonominin toparlanma sürecinin yavaş olacağını açıklayan TÜSİAD, bütçe açığının GSYH'ya oranının yüzde 6 olacağını vurguladı. TÜSİAD üç ayda bir yayınladığı Konjonktür Değerlendirme Raporu'nu açıkladı. TÜSİAD Başeko-

nomisti Dr. Ümit İzmen'in koordinasyonunda, Ekonomik Araştırmalar Bölümü tarafından hazırlanan raporda, 2009 yılı tahminleri güncellendi. Buna göre, 2009 yılında ekonomi yüzde 5.2 daralacağı tahmininde bulunuldu. TÜSİAD, Nisan ayı Konjonktür Raporunda, 2009 yılında ekonominin yüzde 4.1 daralacağı tahminine yer vermişti. Raporda ayrıca, yerel seçimlerin geride bırakılmış olmasının ve Mart ayında açıklanmış olan önlem paketlerinin, Nisan ayından sonra ekonomideki olumsuz gidişatın derinleşmesini engelleyeceği belirtilmişti. IMF ile anlaşmanın da önümüzdeki dönemde tamamlanacağı

varsayımı altında, ikinci çeyrekte itibaren ekonomideki daralmanın şiddetinin azalacağı öngörülmüştü. Ekonominin yılın son çeyreğinde büyümeye geçse de toparlanmanın yavaş olacağı ve yılın bütünü için baktığımızda ekonominin yüzde 4.1 küçüleceğini tahmin etmişti.

Bu değerlendirmelerin yapıldığı Nisan ayından bu yana geçen süre içinde, tahminleri etkileyen bazı gelişmeler meydana geldiğine dikkat çekilen TÜSİAD raporunda, şöyle denildi: "IMF anlaşmasının sonuçlandırılmamış olması büyüme perspektiflerini sınırlamaktadır. Maliye politikasında bütüncül bir çizgi izlenmiyor olması, bütçe per-

formansının giderek bozulmasına yol açmaktadır. Enerji fiyatlarında son aylarda görülen düşüşler ve Türkiye'nin başlıca ihracat pazarı olan AB ekonomisinde beklenen toparlanmanın gecikmesi, cari açığındaki toparlanmayı beklentilerin altına çekmektedir. Bu gelişmeler üzerine 2009 yılı temel büyüklükleri aşağı yönlü revize edilmiştir. 2009 yılı Temmuz ayı itibariyle elde olan son verilere göre yapılan güncellemeler ekonomideki daralmanın daha şiddetli olacağına işaret etmektedir. 2009 yılının ilk çeyreğinde yüzde 22 gerileyen sanayi üretimi, Nisan ve Mayıs aylarında da yüzde 18.5 ve yüzde 17.4 gerilemiştir. Böylece 2009'un ilk çeyreğinde yüzde 13.8 daralan ekonominin, ikinci çeyrekte de 8.4 gerileyeceği tahmin edilmektedir.”

Tüketici ve reel kesim güveninin toparlanıyor olması, stokların mevsim normallerinin altına inmiş olduğuna ilişkin göstergeler ve bazı Avrupa ülkelerinde ekonominin toparlanma sürecine girdiğine ilişkin verilere dikkat çekilen raporda, yılın ikinci yarısında ekonominin yavaş bir toparlanma sürecine girebileceğine işaret edildi. Bu durumda ekonomideki daralmanın şiddetinin ikinci çeyrekten

itibaren azalacağı ve son çeyrekte pozitif büyüme hızı elde edilebileceği düşünüldüğü belirtilen raporda, son çeyrekte yüzde 3.7 olarak hesaplanan büyüme hızına rağmen, yılın bütünü için ekonominin yüzde 5.2 küçüleceği tahmininde bulunuldu.

TÜSİAD'ın raporunda enflasyonun, Merkez Bankası öngörülerini

doğrultusunda şekilleneceği belirtildi. Sene sonunda TÜFE enflasyonunun yüzde 5.5'e gerileyeceği tahmininde bulunulan raporda, "Krizle karşı alınan maliye politikası önlemleri, bütçe harcamalarında artışa yol açmışken, ekonominin daralması, vergi gelirlerini azaltmaktadır. Bu durumun bütçe üze-

rinde baskı yaratacağı ve bütçe açığının yüzde 6'ya ulaşacağı, faiz dışı bütçe dengesinin ise yüzde 1 açık vereceği tahmin edilmektedir" denildi.

Rapor, ekonomideki daralmanın, dış ticaret açığını düzeltici etki yapacağına dikkat çekti. Yılın ilk yarısında çok düşük yurtdışı ve yurtiçi talebe bağlı olarak hem ihracat

hem ithalatın hızla daraldığına değinilen raporda, ikinci yarıda ise, yurtiçi talebin kıpırdanacağı ve stok erimesi nedeniyle ithalatın tekrar hızlanacağı beklentisi dile getirildi. Kurlarda ilk çeyrekte görülen değer kaybının yılın kalanı için söz konusu olmayacağı ifade edildiği raporda, "Yıl sonuna kadar reel kurun mevcut seviyesini koruyacağı beklenmektedir. Yıl sonu dolar kuru tahmini 1.55 TL civarındadır. Merkez Bankasının faiz indirim politikası piyasa faizlerinde de düşüşe yol açmaktadır. Ancak bozulan mali

disiplin ve artan kamu borç yükü dikkate alındığında, yılın kalanında dengeleyici önlemler alınmaması ve Orta Vadeli Program ile kredibilitesi yüksek bir ekonomik çerçeve ortaya konulmaması durumunda faizlerin yıl sonuna doğru artma eğilimine girmesi riski vardır" ifadelerine yer verildi.

Merkez Bankası enflasyon tahminini aşağı çekti

Merkez Bankası, ikinci enflasyon raporunda açıkladığı 2009 yılı enflasyon hedefini üçüncü raporda da aşağı çekti. İkinci raporda orta noktası yüzde 6 olmak üzere yüzde 4.8 ile 7.2 aralığında açıklanan enflasyon tahmini, üçüncü raporda 2009 yıl sonunda orta noktası yüzde 5,9 olmak üzere yüzde 4,9 ile 6,9 aralığına çekildi.

Merkez Bankası, ikinci enflasyon raporunda açıkladığı 2009 yılı enflasyon hedefini üçüncü raporda da aşağı çekti. İkinci raporda orta noktası yüzde 6 olmak üzere yüzde 4.8 ile 7.2 aralığında açıklanan enflasyon tahmini, üçüncü raporda 2009 yıl sonunda orta noktası yüzde 5,9 olmak üzere yüzde 4,9 ile 6,9 aralığına çekildi.

Merkez Bankası Başkanı Durmuş Yılmaz yılın Üçüncü Enflasyon Raporu'nu açıkladı.

Yılmaz, 2009 yılı ikinci çeyreğinin, gelişmiş ülkelerin finansal piyasalarında başlayıp 2008 yılı dördüncü çeyreğinden itibaren tüm dünyayı

kapsayacak şekilde derinleşen küresel krizin olumsuz etkilerinin hissedilmeye devam ettiği bir dönem olduğunu belirterek, "Bu dönemde, piyasalardaki aşırı sıkışıklığı gidermek amacıyla küresel ölçekte koordineli ve kapsamlı bir şekilde yürütülen maliye ve para politikalarının dengeleyici etkilerine rağmen, iktisadi faaliyet zayıf seyrini sürdürmüştür. Küresel finans sistemine ve iktisadi faaliyete dair açıklanan son veriler, durgunluk sürecinde en kötünün geride kaldığına işaret etmiş olsa da öncü göstergelerdeki iyileşmenin yavaş olması, kredi piyasalarındaki sorunların devam etmesi ve istihdam

kayıplarının sürmesi kriz sonrası toparlanmanın yavaş ve kademeli olacağını teyit etmiştir" diye konuştu.

Enflasyonun son üç çeyrekte kademeli olarak düşerek yüzde 5,73 seviyesine gerilediğini anımsatan Yılmaz, böylece Haziran ayı itibarıyla enflasyonun, yıl sonu hedefi ile uyumlu patikanın etrafında oluşturulan belirsizlik aralığının alt sınırı olan yüzde 6,8 düzeyinin de altında kaldığını kaydetti.

Enflasyonda öngörülenden sert düşüşün yaşanmasında talep koşullarındaki hızlı daralmanın yanı sıra emtia fiyatlarında gözlenen gerilemelerin ve mali tedbirler kapsa-

mında yapılan geçici vergi indirimlerinin etkili olduğunu vurgulayan Yılmaz, krizin etkilerinin görülme-ye başladığı dönem olan Ekim 2008'den bu yana yıllık enflasyondaki gerilemenin işlenmiş gıda grubunda 19 puana yaklaştığını, enerji grubunda ise 25 puana ulaştığını dile getirdi. Hizmet grubu yıllık fiyat artışıdaki yavaşlama eğiliminin, maliyet kaynaklı unsurlardaki zayıflama ve iç talepteki daralmanın gecikmeli etkileri ile yılın ilk yarısında belirlenerek sürdürdüğünü anlatan Yılmaz, gelecek dönemde hizmet grubunun enflasyondaki düşüşün yavaşlayarak da olsa süreceğinin öngörüldüğünü söyledi.

Son üç ay içinde yakın dönem enflasyon beklentilerinin belirgin oranda düştüğünü, orta vadeli beklentilerin sınırlı bir oranda gerilediğini ve beklenti eğrisinin yataylaştığının altını çizen Yılmaz, "Mevcut durumda 2009 yıl sonu için beklentiler yüzde 6,09 ile hedefin belirgin olarak altındadır. Diğer yandan, 12 ve 24 ay sonrasına ilişkin enflasyon beklentilerinin ortalaması alınarak hesaplanan 2010 yıl sonu enflasyon beklentisi, yüzde 6,5 olan enflasyon hedefi ile uyumlu seyretmektedir" dedi.

Merkez Bankası olarak, küresel krizin derinleştiği 2008 yılı son çeyreğinden itibaren enflasyonda hızlı bir düşüş olacağını öngörerek,

krizin iktisadi faaliyet ve finansal istikrar üzerindeki olumsuz etkilerini sınırlamaya odaklandıklarını kaydeden Yılmaz, "Bu süreçte bir yandan kısa vadeli faiz oranlarını süratli bir şekilde aşağı çekerken diğer yandan dengeleyici bir likidite politikası izleyerek piyasalardaki sıkışıklığı rahatlatmayı amaçladık. Bu çerçevede, toplam talep koşullarının zayıf seyrini, kredi koşullarında süregelen sıkılığı ve enflasyon görünümündeki iyileşmeyi dikkate alarak, 2008 yılının Kasım ayında başladığımız faiz indirimlerine 2009 yılının ikinci çeyreğinde de devam ettik. Böylece, Temmuz ayı itibarıyla toplam faiz indirimi 850 baz puana ulaştı. Bu dönemde, finansal sistemimizin görece sağlam yapısına ilişkin farkındalığın güçlenmiş olması, enflasyonda beklenen düşüğe paralel olarak hızlı ve büyük ölçekli faiz indirimlerine gidilebilmesi için elverişli bir ortam sundu" diye konuştu.

Merkez Bankası'nın, gelişmekte olan ve enflasyon hedeflemesi uygulayan ülkeler içinde politika faizlerini en fazla düşüren Merkez Bankası olduğuna dikkat çeken Yılmaz, gerçekleştirilen faiz indirimlerinin yanı sıra, faiz kararlarında aşağı yönlü esnekliği korumaya devam edilmesinin ve risk algılamalarında 2009 yılının ikinci çeyreğinde gözlenen iyileşmenin de piyasa faizlerindeki düşüşte etkili ol-

duğunu kaydetti. Reel faizin durgunluk dönemlerinde daha aşağı seviyelere inmesi, sağlıklı işleyen ekonomilerde beklenen bir değişim olduğunu ancak bunun Türkiye ekonomisinde daha önce gözlenmemiş bir durum olduğunun altını çizen Yılmaz, reel faizlerin mevcut düzeyinin, ekonominin normalleştiğini tescil etmesi bakımından olumlu bir gösterge olduğunu ifade etti.

Piyasa faiz oranlarının para politikasının mevcut duruşunu ve söylemlerini tam olarak yansıtmadığını, getiri eğrilerinin mevcut duruma kıyasla daha yatay olması gerektiğini düşündüklerini belirten Yılmaz, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Küresel ekonomideki toparlanmanın yavaş ve kademeli olacağına dair görüşler yaygınlık kazanmış olsa da, krizin en kötü dönemlerinin geride kaldığına ilişkin algılamalar, yılın ikinci çeyreğinde küresel finans piyasalarında iyimser bir havanın oluşmasına ve risk iştahının artmasına yol açtı. 2009 yılı ilk çeyreğinde Gayri Safi Yurt İçi Hasıla geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13,8 oranında gerilerken, mevsimsellikten arındırılmış verilerin daralmanın bu dönemde daha da derinleştiğini ortaya koydu. Yılın ilk çeyreğine ilişkin milli gelir gelişmeleri üretim yönünden incelendiğinde, tüm sektörlerde katma değer yıl bazda geriledi-

ği görülmektedir. Sanayi faaliyetindeki hızlı daralmaya paralel olarak hizmet sektörü katma değeri büyümeye en olumsuz katkı yapan bileşen oldu. Milli gelir gelişmeleri harcama yönünden incelendiğinde ise özel kesim talebindeki keskin daralmaya ek olarak stok değişiminin olumsuz katkısı dikkat çekti. Bu dönemde ithalattaki keskin daralmayla birlikte net ihracatın büyümeye yaptığı katkı artmıştır. Kamu harcamaları ise büyümeye yaklaşık 1,2 puanlık katkı yaparak yurt içi talepteki düşüşü sınırladı”

Para politikası faiz oranlarında süregelen indirim sürecinin yanı sıra alınan mali tedbirler doğrultusunda yurt içi talep ve iktisadi faaliyette kısmi toparlanmaya işaret ettiğinin kaydeden Yılmaz, bununla birlikte, toplam talepteki belirsizliğin ve düşük kapasite kullanım oranlarının gelecek dönemde yatırımlar ve istihdam üzerindeki olumsuz etkilerinin süreceğini ve işsizlik oranlarındaki yüksek düzeylerin özel tüketim harcamalarını sınırlamaya devam edeceğini ifade etti. Yılmaz, finansal koşullardaki sıkılığın da kısmen devam ettiği göz önüne alındığında son dönemde gözlenen kısmi talep canlanmasının gücüne ve kalıcılığına ilişkin belirsizliklerin devam ettiğini belirtti.

Küresel ekonomideki toparlanmanın yavaş olacağı anlaşılacakla bir-

likte, krizin en kötü döneminin geride bırakıldığına dair algılamaların güçlenmesinin emtia fiyatlarındaki hareketlenmeyi de beraberinde getirdiğinin altını çizen Yılmaz, petrol fiyatlarının 2009 yılında ortalama 60 dolar, 2010 ve sonrasında

ise 70 dolar civarında gerçekleşeceğinin varsayıldığını söyledi.

Yılmaz, gıda grubu fiyatlarına ilişkin varsayımlarda değişiklik yapılmadığını,

bu grupta yıllık fiyat artış

oranının 2009 yıl sonunda

yüzde 7,5, sonraki yıllar için ise yüzde 6 olarak

gerçekleşeceğinin esas alındığını belirterek, “Yakın dönemde politika

faizlerinde bir miktar daha indirim gerçekleştirildiği ve sonrasında faizlerin 2010 yılı sonuna kadar sabit tutulduğu varsayımı altında, enflasyonun, yüzde 70 olasılıkla 2009 yıl sonunda orta noktası yüzde 5,9 olmak üzere yüzde 4,9 ile 6,9 aralığında, 2010 yıl sonunda ise orta noktası yüzde 5,3 olmak üzere yüzde 3,7 ile 6,9 aralığında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Enflasyonun 2011 yıl sonunda yüzde 4,9, 2012 yıl ortasında ise yüzde 4,8 seviyesine gerileyeceği öngörülmektedir” diye konuştu

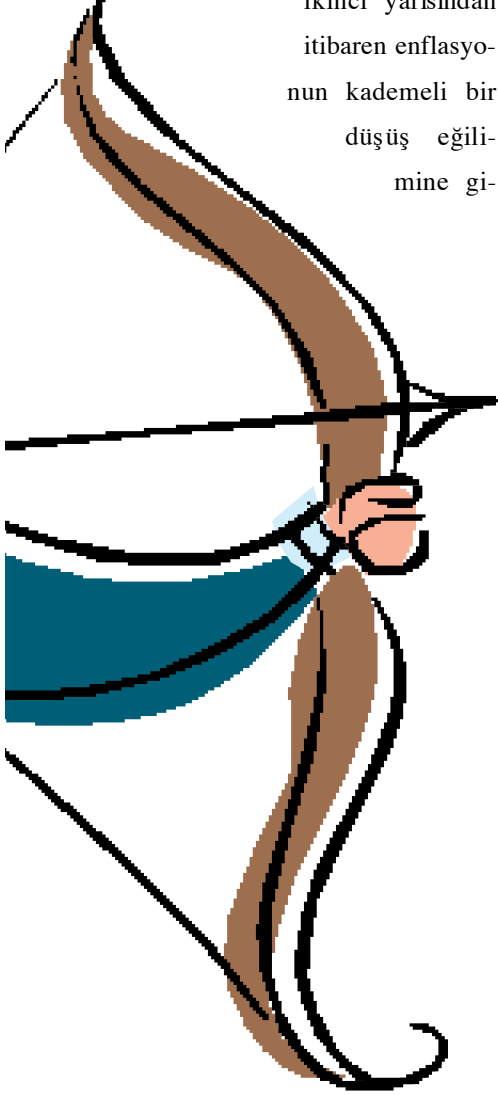
Tahminlerin kısa vadede güçlü baz etkileri nedeniyle enflasyonda zaman zaman dalgalanmalar görülebileceğine işaret ettiğini anlatan Yılmaz, 2009 yılında ilk altı aylık birikimli enflasyonun sadece yüzde 1,83 olması nedeniyle, 2010 yıl-

ının ilk yarısında enflasyonun baz etkisine bağlı olarak artış gösterebileceğini dile getirdi. Yılmaz, bütçe dengesi gözetilerek yapılan ver-

gi ve fiyat ayarlamalarının yıllık enflasyon üzerindeki etkilerinin azalmasıyla birlikte, 2010 yılının

ikinci yarısından itibaren enflasyonun kademeli bir düşüş eğilimine gi-

rerek 2011 yıl sonu hedefi olan yüzde 5,5 düzeyinin bir miktar altında istikrar kazanacağını öngördüklerini vurguladı.

Gelecek dönemde küresel ekonomideki sorunların uzun süre giderilememesi ve bu durumun yurt içi iktisadi faaliyetteki toparlanmayı daha da geciktirmesi durumunda,

politika faizlerinde ikinci bir indirim süreci ve sonrasında faiz oranlarının düşük tek haneli düzeylerde uzun bir süre tutulmasının söz konusu olabileceğine dikkat çeken Yılmaz, şöyle devam etti:

“Öte yandan gelişmekte olan ülkelerdeki kredi kalitesindeki nispi iyileşme sonucunda bu ülkelere sermaye akımlarının güçlenmesi de olası bir senaryodur. Bu durum risk primi ve döviz kuru kanalıyla enflasyon üzerinde aşağı yönlü bir risk unsuru olarak ortaya çıkabilecektir. Böyle bir durumda da politika faizlerinde daha hızlı bir indirim veya ikinci bir indirim süreci ve sonrasında faiz oranlarının düşük tek haneli düzeylerde uzun bir süre tutulması gündeme gelebilecektir. Küresel ölçekte bütçe açıklarının hızla yükselmesi, uzun vadede enflasyon beklentileri ve dolayısıyla uzun vadeli küresel piyasa faiz oranları üzerinde yukarı yönlü bir risk oluşturabilecektir.”

Türkiye’de küresel eğilimlere paralel olarak, krizin iktisadi faaliyet üzerindeki daraltıcı etkisini sınırlandırmak amacıyla uygulanan dengeleyici mali tedbirlerin bütçe açıklığındaki artışı hızlandırdığını kaydeden Yılmaz, diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında Türkiye’deki kamu kesimi borçluluğunun görece olarak düşük olmasının, mali alanının geniş olduğu izlenimini verdiği ifa-

de etti. Bununla birlikte, borçlanmanın vade yapısı, faizlerin düzeyi ve finansal piyasaların derinliğinin dikkate alındığında, dengeleyici maliye politikaları için mali alanın çok da geniş olmadığı görüldüğüne işaret eden Yılmaz, “Dolayısıyla, bütçe açıklığındaki kısa vadeli genişlemenin borç dinamiklerinin sürdürülebilirliğini temin eden orta vadeli bir program ile desteklenmesi risk primimizin görece olarak düşük kalmaya devam etmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Piyasada oluşan orta ve uzun vadeli faiz oranlarının tek haneli değerlere kalıcı olarak inmesi mali disiplinin tesisine bağlı olacaktır” dedi.

2011 ve sonrasında ise para politikasının enflasyon görünümünü etkileyen değişkenlerin seyrine bağlı olarak şekilleneceğini dile getiren Yılmaz, krizden çıkışla birlikte mali disiplinin kademeli ve güçlü bir şekilde yeniden tesis edilmesi durumunda, kısa vadeli faizlerin üç yıllık tahmin ufku boyunca tek haneli seviyelerde kalabileceğinin öngörüldüğünü ifade etti. Yılmaz, “Orta vadede mali disiplinin tesis edileceğine dair taahhütlerin ve yapısal reform sürecinin güçlendirilmesi, gerek beklenti yönetiminin etkinleştirilmesi gerekse para politikası kararlarının olumlu etkilerinin desteklenmesi açısından büyük önem arz ediyor” dedi.

İşsizlikte Türkiye dünya dördüncüsü

Türkiye işsizlikte dünya dördüncülüğüne yerleşti. En çok işsiziye sahip ülkeler sıralamasında Güney Afrika birinci, Letonya ikinci, İspanya üçüncü ve Türkiye dördüncü oldu.

Türkiye İşveren Sendikaları konfederasyonu aylık ekonomi büyümesinde Türkiye'nin işsizlikte dünya dördüncüsü ve OECD ülkeleri arasında ise ikinci sırada olduğunu açıkladı. TİSK raporunda şu ifadeler yer aldı; Ekonomideki daralmanın etkisi ile 2009 yılı Nisan döneminde istihdam edilenlerin sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre 530 bin kişi azalarak, 20 milyon 698 bin kişiye gerilemiştir.

Klasik tanıma göre işsiz sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 285 bin kişi artarak 3 milyon 618 bin kişiye yükselmiştir. İşsizlik oranı 5 puan yükselerek yüzde 14,9 düzeyine çıkmıştır

The Economist'in verilerine göre Nisan 2009'da Türkiye yüzde 14,9'luk işsizlik oranı ile küresel piyasalarda adı geçen 39 ülke için-

de Güney Afrika (yüzde 23,5), İspanya (yüzde 18,1) ve Letonya'dan (yüzde 17,4) sonra en yüksek işsizlik oranına sahip dördüncü ülkedir.

OECD, Haziran 2009 tarihli Ekonomik Görünüm (Economic Outlook) yayınında Türkiye'nin işsizlik oranının 2009 yılında ortalama yüzde 15,2 olacağını; bu oranın 2010 yılında daha da yükselerek yüzde 16,4'e varacağı yönündeki tahminlerine yer vermiştir.

OECD verilerine göre, Türkiye'de ekonomik büyüme hızı 2010 yılında da, OECD ve AB geneline kıyasla daha fazla olacak; ancak işsizlik artmaya devam edecektir. 2010 yılında Türkiye, OECD ülkeleri içinde işsizlik oranının yüksekliği açısından İspanya'dan sonra ikinci sırada gelecektir.

OECD'nin Türkiye'de büyümeyi

2009'da yüzde - 5,9; 2010'da yüzde 2,6 olarak tahmin ettiği dikkate alındığında, 2010'da pozitif büyümeye rağmen işsizlik oranında artış öngörülmesi dikkat çekicidir.

Öte yandan, OECD Türkiye'deki işsizlik oranının, pozitif büyümeye geçilmesi beklenen gelecek yıl da yükselişini sürdürerek yüzde 16,4'e varacağını öngörmektedir. Kaldı ki, 2002-2007 döneminde yıllık ortalama yüzde 7 gibi yüksek bir büyüme hızıyla bile işsizliğin yüzde 10'un altına indirilemediği bilinmektedir. Dolayısıyla, işsizliğin yüzde 20 patikasına yükselmemesi için yurtiçi üretim ve istihdam dostu bir büyüme politikasına geçilmesi gerekmektedir. Sosyal politikada ise, uygulanacak reformlarla çalışma mevzuatının işçi çalıştırmayı özendirerek şekilde yeniden yapılandırılması, aynı derecede önem taşımaktadır.

	İŞSİZLİK ORANI		BÜYÜME HIZI	
	2009	2010	2009	2010
Avustralya	6,2	7,7	-0,4	1,2
Avusturya	6,1	7,9	-4,3	-0,1
Belçika	8,3	10,6	-4,1	-0,5
Kanada	8,6	9,8	-2,6	0,7
Çek Cumhuriyeti	6,9	9,2	-4,2	1,4
Danimarka	6,0	7,9	-4,0	0,1
Finlandiya	8,7	10,8	-4,7	0,8
Fransa	9,7	11,2	-3,0	0,2
Almanya	8,7	11,6	-6,1	0,2
Yunanistan	9,5	10,3	-1,3	0,3
Macaristan	10,7	11,7	-6,1	-2,2
İzlanda	8,4	9,9	-7,0	-0,8
İrlanda	12,2	14,8	-9,8	-1,5
İtalya	8,4	10,2	-5,5	0,4
Japonya	5,2	5,7	-6,8	0,7
Kore	3,9	3,9	-2,2	3,5
Lüksemburg	6,0	7,2	-4,0	-0,4
Meksika	5,7	6,9	-8,0	2,8
Hollanda	4,0	7,0	-4,9	-0,4
Yeni Zelanda	6,3	7,9	-3,0	0,6
Norveç	3,7	4,3	-1,0	0,8
Polonya	9,0	11,6	-0,4	0,6
Portekiz	9,6	11,2	-4,5	-0,5
Slovak Cumhuriyeti	11,8	13,6	-5,0	3,1
İspanya	18,1	19,6	-4,2	-0,9
İsveç	8,7	11,4	-5,5	0,2
İsviçre	4,5	5,1	-2,7	-0,2
TÜRKİYE	15,2	16,4	-5,9	2,6
İngiltere	8,2	9,7	-4,3	0,0
ABD	9,3	10,1	-2,8	0,9
Euro Bölgesi	10,0	12,0	-4,8	0,0
Toplam OECD	8,5	9,8	-4,1	0,7

Kaynak: OECD, OECD Economic Outlook No: 85, June 2009

Küresel kriz kalkınmayı tehdit ediyor

Birleşmiş Milletler Bin Yıl Kalkınma Hedefleri 2009 raporu açıklandı. Raporu, son ekonomik ve mali krizin açlık ve yoksulluk ile mücadelede elde edilen başarıyı olumsuz etkilemeye başladığı belirtildi.

Birleşmiş Milletler, zengin ve yoksul tüm ülkeleri açlık ve yoksullukla mücadele konusundaki gayretlerini artırmaya çağırıyor. Birleşmiş Milletler tarafından 2000 yılında düzenlenen Bin Yıl Zirvesine katılan tüm ülkeler tarafından kabul edilen hedefler kapsamında, 2015 yılına kadar aşırı yoksulluk ve açlığın yok edilmesi, herkesin en azından ilköğretim eğitimi alması, kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve kadınların konumlarının güçlendirilmesi, çocuk ölümlerinin azaltılması, anne sağlığının iyileştirilmesi, HIV/AIDS, sıtma ve diğer hastalıklarla mücadele edilmesi, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması, kal-

kınma için küresel ortaklığın geliştirilmesi amaçlanıyor.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, raporun tanıtım toplantısında yaptığı konuşmada, son yirmi yılda açlıkla mücadelede elde edilen başarının artan gıda fiyatları nedeniyle 2008 yılında tersine dönmeye başladığını söyledi. Üstelik kalkınmakta olan bir çok ülkenin yoksullukla mücadele şevkinin kırılmaya başlamasıyla on milyonlarca insanın işsizlik girdabına girdiğini ve kırılganlıklarının arttığını belirtti.

Bir çok ülkenin yoksulluğu azaltma hedefine ulaşması giderek zorlaşıyor. Dahası, okullaşma oranındaki cinsiyet farklılığının 2005 yılına kadar ortadan kaldırılması hede-

fi tutturulamadı. Sağlıklı yaşam koşulları ile ilgili hedeflere ulaşılması için 2015 yılına kadar 1,4 milyar kişinin daha kanalizasyon, su ve çöplerin düzenli toplanması hizmetlerine erişebilmesi gerekiyor.

Genel Sekreter Ban “Hedefimize doğru çok ağır ilerliyoruz. Ancak, rapor, doğru politikaların yeterli mali kaynağa sahip olması ve güçlü siyasi destek alması halinde etkileyici sonuçlar elde edilebileceğini de gösteriyor” dedi.

BM ve BM dışı 20 kuruluş tarafından derlenen verileri içeren Bin Yıl Kalkınma Hedefleri 2009 raporu, bugüne kadarki küresel boyuttaki en kapsamlı rapor olarak kabul ediliyor. Raporu, günde 1,25 dolar

gelir ile geçinmek zorunda kalan insan sayısının 1990-2005 yılları arasında 1,8 milyardan 1,4 milyara düştüğü belirtiliyor.

Son küresel ekonomik krizin yarattığı hasar ile ilgili veriler henüz açıklanmamış olmakla beraber, raporda aşırı yoksullukla mücadelenin yavaşlayabileceği belirtiliyor. 2009 yılında, kriz öncesi tahminlere ilave 55-90 milyon kişinin daha aşırı yoksulluk sınırının altına ineceği öngörülüyor.

Genel Sekreter, raporda ilerlemele- re de yer verildiğini, artık daha az insanın AIDS'ten öldüğünü, çocuk katili olarak bilinen sıtma ve kızamık gibi bulaşıcı hastalıklara karşı önemli başarılar elde edildiğini söyledi.

Herkesin en azından ilköğretimi tamamlaması hedefine

ulaşılacak üzere olduğunu, temiz içme suyu hedefine ulaşılacağına dair de cesaret verici veriler olduğunu söyleyen Ban, bu iki konu üzerinde çalışmaların artırılmasını istedi.

Afrika ve kalkınmakta olan ülkelerde dış yardımların insanların yaşamlarını olumlu anlamda değiştirme gücüne sahip olduğunu gösteren bir çok örnek bulunduğunu belirten Ban yardımların zamanında ulaştırılmamasının üzerine bir de mali kriz ve iklim değişikliğinin gelmesinin ilerlemeyi yavaşlattığını vurguladı.

Genel Sekreter Ban konuşmasında ayrıca,

G8 ve G20 ülkelerinin geliştirmekte olan ülkelere 2010 yılına kadar Bin Yıl Kalkınma Hedeflerine ulaşmaları için mali ve teknik destek taahhütünde bulduklarını hatırlattı. Ban, bu taahhütler kapsamında Afrika'ya yapılan mali yardımın her yıl artırılmasının da bulunduğunu, ancak, toplam yardım miktarının taahhüt edilen miktarın 20 milyar dolar altında kaldığını vurguladı. Genel Sekreter G8 ülkelerini de Afrika'ya yardımlarını nasıl artırabileceklerini gözden geçirmeye çağırdı.

Ban, ayrıca, mali katkıda bulunan ülkelerden Afrika'nın ticari rekabet gücünün artırılması ve ürünlerinin desteklenmesi için verdikleri söz tutmalarını istedi.

Dünya Ekonomisi

İngiltere borç rekoru kırdı

İngiltere'de kamu borçları rekor seviyede arttı ve milli gelirin yüzde 56.6'sına denk olan 799 milyar sterline ulaştı. Çin, ise küresel ekonomik krize meydan okuyor, Çin'de büyüme yılın ilk çeyreğine göre hız kazandı. ABD yönetimi finansal sistemi kurtarmak için 4.7 trilyon doları gözden çıkarmak zorunda kaldı.

İngiltere'nin, söz konusu istatistiklerin tutulmaya başlandığı 1974 yılından bu yana kaydedilen en yüksek borç miktarı olduğuna işaret eden uzmanlar, hükümetin sadece geçen haziran ayında 13 milyar sterlin borçlandığını, bunun da geçen yılın aynı ayına göre iki kat artışa işaret ettiğini ifade etti.

Uzmanlar, geçen bir yıl boyunca devletin vergi gelirinin ise 32 milyar sterlin civarında, yüzde 10'luk bir düşüş gösterdiğini hatırlattı. Bunun da 1920'li yılların başların-

dan bu yana rastlanan en büyük düşüş olduğu ifade edildi.

İngiltere Maliye Bakanı, önümüzdeki mali yıl boyunca devletin 175 milyar sterlin civarında borçlanacağını belirtmiş ve bu açıklaması nedeniyle tepkilere hedef olmuştu.

İngiltere Merkez Bankası gösterge faizi beklendiği gibi değiştirmeyecek yüzde 0,5'te bıraktı. İngiltere Merkez Bankası böylece, faizi arka arkaya dördüncü ay değiştirmede.

İngiltere ekonomisiyle büyük bağ-

lılığı olan ABD ise ekonomik büyüklüğünün üçte birini finansal sistemini kurtarmak için harcadı. ABD yönetimi finansal sistemi kurtarmak için 4.7 trilyon doları gözden çıkarmak zorunda kaldı.

ABD Kongresi'nin özel denetçilerinden Neil Barofsky'nin hazırladığı raporda, yer alan en kötü senaryoya göre, sistemi kurtarmak için 24 trilyon dolar harcanabileceği ifade ediliyor.

Barofsky'nin raporunda hükümetin sisteme enjekte ettiği net tutarın ise

3 trilyon dolar olarak gerçekleştiği belirtiliyor.

Hükümetten kaynak talep etme hakkına sahip tüm finans kuruluşlarının alabilecekleri maksimum parayı istemesi halinde oluşacak tutarın 24 trilyon dolar olacağı tahmin ediliyor.

Raporda finans sektörüne aktarılması taahhüt edilen 4.7 trilyon doların ABD ekonomisinin 3'te biri

olduğuna dikkat çekiliyor ve 2007 yılından bu yana atılan tüm tedbir adımları hesaplanıyor

Bankaların şeffaflığına da değinen Barofsky, raporunda "Devlet desteği alan bankalar hiçbir şekilde bu kaynakları ne yönde kullanıldığına dair bir açıklama yapma zorunluluğu hissetmediler. Hazine de bankaları bu yönde sıkıştıramadı" dedi.

Barofsky, 700 milyar dolarlık kur-

tarma paketinin başarısının Hazine'nin programı ne derece şeffaf yönettiğiyle doğru orantılı olacağını ifade etti.

Amerika Birleşik Devletleri, rekor bütçe açığı verdi. Mali yılın bitimi ne 3 ay kala açık ilk kez 1 trilyon doların üzerine çıktı.

Bütçe açığının rekor kırmasının başlıca nedenleri, Obama yönetiminin ekonomik durgunluğa karşı kamu harcamalarını önemli ölçüde

artırması ve mali kuruluşlar için hazırlanan dev kurtarma paketlerine ayrılan pay olarak gösteriliyor.

Vergi gelirlerinin düşmesi, işsizlik ödeneği alanların sayısının artmasıyla, Irak ve Afganistan'daki operasyonların yüksek maliyetleri de açığı derinleştirdi.

Çin, küresel ekonomik krize adeta meydan okuyor. Dünyanın tamamına yakınında büyük bir ekonomik daralma yaşanırken, Çin'de büyüme yılın ilk çeyreğine göre hız kazandı.

Çin İstatistik Kurumu'nun açıkladığı rakamlara göre, Çin'de ilk çeyrekte büyüme yüzde 6.1 olarak gerçekleşti. İkinci çeyrekteyse bu oran yüzde 7.9'a yükseldi. Yılın ilk yarısındaki büyüme, son rakamlarla birlikte 7,1 oldu. Bu rakamlar küresel kriz ortamında Çin'in dünyanın en iyi performans gösteren ülkesi konumunu koruduğunu gösteriyor.

Uzmanlar, bu başarıda Kasım ayındaki ekonomik darboğaz sonrası kabul edilen canlandırma paketinin etkili olduğu görüşünde. Paket kapsamında iş kollarının nakit harcamaları ve yeni teknolojilere yatırımlar yapmaları teşvik edilmişti.

Rakamlar, hükümetin 2009 için koyduğu yüzde 8'lik büyüme oranını yakalama hedefinden sapma olmadığını da gösteriyor Pekin, işsizliği kontrol altında tutmak ve olası siyasi gerilimleri önlemek

için asgari yüzde 8 oranında büyümeyi şart görüyor.

Dünyada en fazla döviz rezervine de sahip olan Çin'de, yabancı para stoku da son bir yılda yüzde 18 artarak 2 trilyon doları aştı. Rekor seviyeye ulaşan rezerv artışı, yabancı yatırımların Çin'e akışına bağlıyor.

Uluslararası yatırımcılar da, Çin'i dünyanın belli başlı ekonomileri içinde en sağlamı olarak görüp, paralarını bu ülkede gayri menkul ya da hisse senetlerine yatırmayı tercih ediyor.

Çin Merkez Bankası verilerine göre, Haziran ayı sonunda rezervler 2 trilyon 130 milyar dolara çıktı. Dünyanın en büyük döviz rezervine sahip Çin Merkez Bankası'na, bu yılın ilk altı ayında 186 milyar dolarlık döviz girişi oldu. Döviz rezervlerinde, dünya sıralamasında, Çin'i, 988 milyar dolarla Japonya takip ediyor.

Öte yandan, Çin'in, Haziran ayı itibarıyla ihracatı, geçen yılın aynı dönemine göre, yüzde 21,4 düşüş gösterdi. Aynı dönemde, yabancı sermaye girişi de yüzde 6,8 azaldı.

Dünya Ticaret Örgütü ve Dünya Bankası'na göre, bu yıl dünya ticaret hacmi yüzde 10 düşüş gösterecek. Dünya Ticaret Örgütü Başkanı Pascal Lamy, İtalya'daki G8 Zirvesi çerçevesinde verdiği demeçlerde, örgütün, bu yıl için önceden

yüzde 9 olarak gördüğü dünya ticaretindeki azalma tahminini yüzde 10'a çıkardığını hatırlatarak, yüzde 10 oranının koruduklarını kaydetti.

Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü'ne göre, dünya ticaret hacmi bu yıl, son 60 yılın en düşük düzeyine gerileyecek. Sanayileşmiş ülkelerin ihracat hacmi yüzde 14 oranında düşüş gösterirken, Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ülkelerin ticaret hacmi bunun iki katı oranında düşüş gösterecek.

Öte yandan Dünya Bankası, dünya ticaret hacminin, gelecek yıl yüzde 4 oranında büyüme göstereceği tahminin de bulundu.

Uluslararası Para Fonu (IMF) İcra Direktörleri Kurulu, üye 186 ülkenin döviz rezervlerini artırarak, küresel ekonomiye likidite sağlamak amacıyla 250 milyar dolar eş değerli Özel Çekme Hakkı (SDR) tahsis edilmesini kararlaştırdı.

IMF'den yapılan açıklamaya göre, teklif, nihai onay için IMF Gubernörler Kurulu'na sunulacak. Gubernörler Kurulu'nda yüzde 85 çoğunlukla kabul edilirse, 28 Ağustos'ta yürürlüğe girecek. Yeni tahsisin yaklaşık 100 milyar dolarlık kısmı yükselen piyasalar ile gelişmekte olan ülkelere gidecek. Düşük gelirli ülkeler de 18 milyar doların üzerinde tahsis alacak.

ÜFE: -0,71, TÜFE: 0,25

Temmuz ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde -0,71 düşüş, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 2,54 artış, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde -3,75 düşüş ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 5,47 artış gerçekleştirdi. Aylık değişim tarım sektöründe yüzde -2,84, sanayi sektöründe ise yüzde -0,20 olarak gerçekleşti. Tarım sektöründe bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 7,99 artış, sanayi sektöründe ise yüzde 1,37 artış yaşandı. En yüksek aylık artış yüzde 24,11 ile ham petrolde yaşandı.

Temmuz ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 0,25, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 2,08, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 5,39 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 8,52 artış gerçekleştirdi. Ana harcama grupları itibarıyla biray önceye göre en yüksek artış yüzde 10,89 ile alkollü içecekler ve tütün grubunda yaşandı. Endekste kapsanan 449 maddeden 78 maddenin ortalama fiyatlarında değişim olmazken, 223 maddenin fiyatlarında artış, 148 maddenin ortalama fiyatlarında düşüş gerçekleşti.

ÜFE	TEMMUZ 2009 (2003=100)	TEMMUZ 2008 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	-0,71	1,25
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	2,54	15,18
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	-3,75	18,41
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	5,47	9,76

TÜFE	TEMMUZ 2009 (2003=100)	TEMMUZ 2008 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,25	0,58
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	2,08	6,61
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	5,39	12,06
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	8,52	9,07

		2009							2008				
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,23	1,17	0,29	0,65	-0,05	0,94	-0,71	-2,34	-0,90	0,57	-0,03	-3,54
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,23	1,40	1,70	2,35	2,30	3,27	2,54	12,49	11,48	12,11	12,08	8,11
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,29	-0,34	1,10	0,02	0,64	0,11	0,25	-0,24	0,45	2,60	0,83	-0,41
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,29	-0,06	1,05	1,07	1,71	1,83	2,08	6,35	6,83	9,60	10,52	10,06

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Haziran (Milyon YTL)			2009 Yılı Bütçe Hedefi
	2008	2009	Artış (yüzde)	
Genel Bütçe Gelirleri	99.456	98.287	-1.17	242.957
Vergi Gelirleri	82.752	79.083	-4.43	202.089
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	26.628	26.097	-1.99	65.401
Gelir Vergisi	18.914	18.972	0.30	45.253
Gelir Vergisi Tevkifatı	17.227	17.215	-0.06	
Kurumlar Vergisi	7.13	7.125	-7.62	20.148
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	7.090	6.646	-6.26	
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	2.070	2.244	8.40	4.822
Motorlu Taşıtlar Vergisi	2.016	2.157	6.99	4.700
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	32.393	33.335	2.90	79.065
Dahilde Alınan KDV	8.442	9.517	12.7	19.974
Özel Tüketim Vergisi	19.775	19.305	-2.37	49.376
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	1.796	2.158	20.1	4.100
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	17.086	12.865	-24.7	42.053
İthalde Alınan KDV	15.590	11.661	-25.2	38.500
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	5.035	7.313	45.2	7.362
Harcamalar	100.588	124.831	24.1	259.156

EKONOMİK VERİLER

	2008	2007	2006	2005	2004	2003
GSYH (Cari fiyatlarla milyon YTL)	950.144	843.178	758.391	648.932	559.033	454.781
GSYH (milyon/dolar)	741.792	658.786	526.429	481.497	390.387	304.901
GSYH (Değişim Hızı sabit fiyatlarla %)	1.1	4.7	6.9	8.4	9.4	5.3
Kişibaşına GSMH (ABD Doları)	10.436	9.33	6.477	5.008	4.172	3.383
Sanayi Üretim Endeksi (2005=100)	114.3	115.3	107.8	100		
Toplam İhracat (milyon/dolar)	131.966	107.272	85.535	73.476	63.167	47.253
Toplam ithalat (milyon/dolar)	201.960	170.062	139.576	116.774	97.540	69.340
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-69.994	-62.791	-54.041	-43.298	-34.373	-22.087
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	65.3	63.1	61.3	62.9	64.8	68.1
İşsizlik Oranı (%)	13.6	10.6	9.9	10.3	10.3	10.5
Kamu Net Borç Stoku (milyon YTL)	271.460	248.312	258.191	270.275	274.195	250.593
İç Borç Stoku (milyon YTL)	261.000	255.310	251.470	244.782	224.483	194.387
Dış Borç Stoku (milyon/dolar)	150.766	133.452	108.322	98.815	102.938	96.214
Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyon YTL)	348.180	333.485	345.050	331.520	316.528	282.807
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-41.416	-38.219	-32.051	-22.088	-14.431	-8.036

(Bin YTL)	2009		2008		2007
	10 Temmuz	3 Temmuz	28 Aralık	11 Temmuz	28 Aralık
Emisyon	34.812.731	34.945.507	32.724.754	29.962.010	27.943.811
Para Arzı					
- M1	88.975.424	87.846.796	83.380.932	80.082.605	77.674.822
- M2	452.516.604	448.813.745	434.205.424	381.244.617	345.028.428
- M3	480.056.415	476.742.000	458.383.776	407.844.458	370.077.665
Yurtiçi Kaynaklı YTL Mevduat	274.914.169	271.389.143	268.802.517	231.982.160	209.845.693
- Vadeli Tasarruf	186.641.581	185.942.260	184.492.538	159.982.242	144.025.106
- Vadesiz Tasarruf	17.523.866	17.495.644	15.593.007	15.163.910	13.502.656
- Vadeli Ticari	41.090.277	39.937.267	39.693.690	31.063.873	27.046.729
- Vadesiz Ticari	12.023.543	10.564.611	11.511.475	11.149.792	13.150.172
- Resmi Mevduat	17.634.902	17.449.361	17.511.807	14.622.343	12.121.030
Kredi Stoku	274.015.833	272.995.474	278.395.523	266.156.034	222.832.596
- Tüm Banka Kredileri	274.015.833	272.995.474	278.395.523	266.156.034	222.832.596
- M.B. Kredileri	0	0	0	0	0
Bank. El. Tah. ve Bono	197.708.462	199.312.355	171.774.890	155.572.350	148.075.355

Mevzuat Değişiklikleri

- 02.07.2009** - 2009/15129 Kısa Çalışma Süresinin Altı Ay Uzatılması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı
- 03.07.2009** - 5904 Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- 2009/15150 Belgesiz İhracat Kredileri ile Vergi Resim ve Harç İstisnası Belgeleri Hakkında Kararın Yürürlüğe Konulmasına Dair Karar
- 04.07.2009** - 2009/15112 Sigortalı İşsizler ile Türkiye İş Kurumuna Kayıtlı Diğer İşsizlere Yönelik İş Bulma, Danışmanlık Hizmetleri, Mesleki Eğitim, İşgücü Uyum ve Toplum Yararına Çalışma Hizmetleri ile İşgücü Piyasası Araştırma ve Planlama Çalışmaları Kapsamında Yapılacak Giderlerin Yıllık Miktarının 2009 ve 2010 Yılları İçin İşsizlik Sigortası Primi Olarak Bir Önceki Yıl İçinde İşsizlik Sigortası Fonuna Aktarılan Devlet Payının Yüzde Ellisine Çıkarılması Hakkında Karar
- 07.07.2009** - 5746 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Genel Tebliği (Seri No: 3)
- Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 52)
- 10.07.2009** - 5917 Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklennesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun
- Devlet Muhasebesi Standardı 6 (DMS 6) Konsolide ve Bireysel Mali Tablolar
- 14.07.2009** - Değerli Kağıtlar Kanunu Genel Tebliği (Sayı: 2009/2)
- 15.07.2009** - 2009/15200 Bazı Mallarda Uygulanan Özel Tüketim Vergisi Tutarlarının Belirlenmesi ve Bazı Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar
- 21.07.2009** - Sosyal Güvenlik Kurumuna Yapılan Sigortalı ve İşyeri Bildirimlerinin Bazı Kurumlara Yapılması Gereken Bildirimler Yerine Geçmesine Dair Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- Aracı Kuruluş Varantlarının Kurul Kaydına Alınmasına ve Alım Satım İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: III, No: 37)
- 23.07.2009** - Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu AR-GE Projeleri İhale Yönetmeliği
- 26.07.2009** - 2009/15244 Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar
- 28.07.2009** - Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ ile Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: V, No: 112)
- 29.07.2009** - Finansal Tabloların Sunuluşuna İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 1) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 154)
- Nakit Akış Tablolarına İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 7) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 155)
- Kiralama İşlemlerine İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 17) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 156)
- Varlıklarda Değer Düşüklüğüne İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 36) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 157)
- Maddi Olmayan Duran Varlıklara İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 38) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 158)
- Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçmeye İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 39) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 159)
- Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulamasına İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 1) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 160)
- Hisse Bazlı Ödemelere İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 2) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 161)
- Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 5) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 162)
- Faaliyet Bölümlerine İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 8) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 163)
- Türkiye Finansal Raporlama Standartları Yorumları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 164)
- Yurtdışındaki İşletmede Bulunan Net Yatırımın Finansal Riskten Korunmasına İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı Yorumu Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 165)

Vergi Takvimi

- 05.08.2009** - Haziran 2009 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)
- Haziran 2009 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu(Form Bs)
- 07.08.2009** - Temmuz 2009 Dönemi Çeklere Ait Değerli Kağıtlar Vergisi Bildirimi ve Ödemesi
- 10.08.2009** - 16-31 Temmuz Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 11.08.2009** - 16-31 Temmuz Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde.Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödemesi
- 14.08.2009** - 2009 II.Geçici Vergi Dönemine (Nisan-Mayıs-Haziran) Ait Gelir Vergisinin Beyanı
- 2009 II.Geçici Vergi Dönemine (Nisan-Mayıs-Haziran) Ait Kurum Vergisinin Beyanı
- 17.08.2009** - Temmuz 2009 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
- 2009 II.Geçici Vergi Dönemine(Nisan-Mayıs-Haziran) Ait Gelir Vergisinin Ödemesi
- 2009 II.Geçici Vergi Dönemine(Nisan-Mayıs-Haziran) Ait Kurum Vergisinin Ödemesi
- 20.08.2009** - Temmuz 2009 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin EK:4 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Kolalı Gazozlara İlişkin EK:7 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Alkollü İçeceklerle İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Tütün Mamullerine İlişkin EK:9 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallarına İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Yarışma ve Çekilişlerle Futbol Müsabakalarına ve At Yarışlarına Ait Müşterek Bahislerle İlgili İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödenmesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 24.08.2009** - Temmuz 2009 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Temmuz 2009 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- 25.08.2009** - 1-15 Ağustos Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 1-15 Ağustos Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde.Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödemesi
- 26.08.2009** - Temmuz 2009 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Ödemesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Ödemesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- 31.08.2009** - Temmuz 2009 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödenmesi
- Diğer Ücretlerin Gelir Vergisi 2. taksidi
- SSK (Temmuz 2009) Sigorta Primi Ödenmesi
- Bağ-Kur Sigortalılarının Ağustos 2008 Sigorta Primi ve Sağlık Sigorta Priminin Ödenmesi
- 07.09.2009** - Temmuz 2009 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)
- Temmuz 2009 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)

Temmuz 2009 Kronoloji

- 01 Temmuz** Askeri savcının 'dava açmaya gerek yok' dediği albay Çiçek'i tutuklayan 14. Ağır Ceza, 18 saat sonra tahliye kararı verdi.
- 02 Temmuz** Sivas'ta 16 yıl önce yakılarak öldürülen 37 kişi tüm yurttan düzenlenen törenlerle anıldı.
- 03 Temmuz** 15 Türk bankası dünyadaki en büyük 100 banka arasında yer aldı.
- 04 Temmuz** İşçi ve Bağ-Kur emekli aylıklarına yapılan yüzde 1.83'lük zam tepkiyle karşılandı.
- 05 Temmuz** Toronto'ya 5 yıllığına 60 milyon dolara transfer olan NBA yıldızı Hidayet Türkoğlu, en pahalı Türk sporcusu oldu.
- 06 Temmuz** Çin'de Uygurların yaşadığı Sincan'da ülkenin çoğunluğunu oluşturan Hanlarla çıkan çatışmada 156 kişi öldü, 828 kişi yaralandı.
- 07 Temmuz** Kamu işçilerine, yılın birinci altı ayında yüzde 3, ikinci altı ayında yüzde 5.5 zam yapılması konusunda anlaşmaya varıldı.
- 08 Temmuz** Cumhurbaşkanı Gül, askerlere sivil yargılama getiren yasa tasarısını onayladı.
- 09 Temmuz** Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, özel istihdam büroları kurulmasına ilişkin düzenleme yapan yasa maddesini veto etti.
- 10 Temmuz** Başbakan Erdoğan, Uygur Türklerine karşı yapılanları adeta soykırım olarak yorumladı.
- 11 Temmuz** IMF yaptığı analizde Türkiye'nin krizden etkilendiğini ancak krize karşı dayanıklılık ve esneklik göz terdiğini ifade etti.
- 12 Temmuz** İstanbul'un simge mekanı Topkapı Sarayı'nda klasik müzik konseri şarap içiliyor diye basılmak istendi.
- 13 Temmuz** Hazar doğalgazını Türkiye üzerinden Avrupa taşıyacak 7.9 milyar euroluk Nabucco projesinde ilk anlaşma imzalandı.
- 14 Temmuz** Hükümet fındık politikasını yeniden düzenledi. Toprak Mahsulleri Ofisi alım yapmayacak, ruhsatlı alanda ekim yapan üreticiye destek verilecek
- 15 Temmuz** Tahran'dan Erivan'a giden Hazar Havayollarına ait uçak düştü, 168 yolcudan kurtulan olmadı.
- 16 Temmuz** Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Paksüt hakkındaki iddiaların dayanaktan yoksun ve telefon dinlenmesinin usulsüz yapılması raportör görüşünün ardından soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verildi.
- 17 Temmuz** Laiklik karşıtı makaleleriyle tanınan Prof. Dr. Davut Dursun RTÜK Başkanlığına seçildi.
- 18 Temmuz** Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Garipoğlu Grubu'na ait 70 şirketin yönetimine el koydu.
- 19 Temmuz** Küresel krizin en çok etkilediği ülkelerden İngiltere'de ekonominin yüzde 4.5 küçüleceği tahmin ediliyor.
- 20 Temmuz** Cumhurbaşkanı Gül, Devlet Denetleme Kurulu'na, skandal kararlar veren Adli Tıp Kurumu'nu denetleme talimatı verdi.
- 21 Temmuz** Giresun'da aşırı yağışlar 1000 ev ve işyerinde su baskımına yolaçarken 150 araç denize sürüklendi.
- 22 Temmuz** İstanbul Sanayi Odası'nın Türkiye'nin en büyük 500 sanayi şirketini belirlediği araştırmasında en büyük 500 şirkette zarar tutarı 2007 yılına göre yüzde 450 arttı.
- 23 Temmuz** Anayasa Mahkemesi mayınlı arazilerin 49 yıla kadar kirilanması hükmünü durdurdu.
- 24 Temmuz** Dünya Sağlık Örgütü, domuz gribi salgınının henüz ilk safhasında olduğunu ve salgından dolayı ölenlerin sayısının 700'e ulaştığını açıkladı.
- 25 Temmuz** TMSF Halis Toprak'ın iki şirketine el koydu, 20 şirketinde haciz başlattı.
- 26 Temmuz** Suriye'yi ziyaret eden ABD'nin Ortadoğu Temsilcisi Mitchell, ABD'nin Ortadoğu barışı için kararlı olduğunu söyledi.
- 27 Temmuz** 13 gündür süren hakim ve savcı atama krizi ara formülle aşıldı. Ergenekon savcılarını, haklarındaki şikayetlerin incelenmesi şartıyla yerlerinde kaldılar.
- 28 Temmuz** 5 gün arayla yaşanan ikinci sel felaketinde alt yapısı tamamen çöken Giresun'da sel felaketi yaşandı.
- 29 Temmuz** Merkez Bankası faizleri indirmeye devam edeceğini açıkladı.
- 30 Temmuz** Bürokrasiyi azaltmak için 170 yönetmelikte değişiklik yapıldı. 421 belge uygulamadan kalkacak
- 31 Temmuz** Ergenekon davası gizli tanığı için Ankara Numune Hastanesi psikolojik sorunları nedeniyle gözetim altında tutulmalı raporu verdi.